…РАНЦИИН КОММУНИС ПАРТИИН XVII СЪЕЗДДЭ

…скэ Союзай Коммунис … Центральна Комитет … аха дүү коммунис пар… XVII съездын делегадуудта, … бүхы коммунистнуудта … рхэнэй халуун амаршалга … Өөрынгөө зэргэдэ олон … тан хүдэлмэришэд, таряа… интеллигенциин түлөө… … нэгэдхэhэн, хүдэлмэри… … гиин, бүхы франдуз ара… … мократическа, революцион… … заншалай уг залгамжа… … танай парти оронойнгоо на… … на ажабайдалда угаа ехэ … дүүргэнэ. Танай парти ан… … тулалдаануудай гал дүлэн … туужаа, капиталис монопо… … ай эзэрхэлгэдэ эсэргүүсэн, … дай үндэhэн шухала эрил… … ые хамгаалан, эб найрам… … демократиин ба социализ… … түлөө шэн зоригтойгоор тэм… … байна.

Танай парти ажалшан арадай аша туhын тулада, хүдэлмэришэн ангиин бүхы отрядуудай, оронойнгоо бүхы демократическа ба түрүү хүсэнүүдэй ябуулгые нэгэдхэн жагсаахын, Францияа демократическа ёhoop шэнэдхэн байгуулхые хүсэжэ, хамтадаа зохёоhон программа үндэhэ болгон, коммунистнууд ба социалистнуудай ябуулгые нэгэдхэн жагсааха гэжэ оролдоно.

Үнгэрөөшэ дайнда ами наhаяа алдаhан хэдэ миллион хүнүүдэй нангин дурасхаалда үнэн байдаг Француз коммунистнуудай баатар габьяата парти дэлхэй дээрэ бата бэхи эб найрамдал тогтоохын түлөө, дэлхэйн термоядерна дай зайсуулхын түлөө хүсэ шадалаа гамнангүй тэмсэнэ. Танай парти социальна ондо ондоо байгүуламжатай гүрэнүүдэй амгалан ёhoop зэргэ оршохын түлөө, буу зэбсэгүүдые бүгэдэ ниитээрээ, хиналтатайгаар хуряахын түлөө сэхэ шууд тэмсэнэ. Танай коммунистнууд патриотизмын үндэр мэдэрэлээр зоригжон, Франциин бодото нэрэеэ нэрлүүлхын түлөө тэмсэнэ. Иимэ юумэ эб найрамдалай ба арадуудай хоорондын хани барисаанай политика баримталангүйгөөр бэелүүлжэ шадагдахагүй.

Интернационализмын арюун hайхан хараа бодолнуудые хододоо түрэл хэрэгтэ, үнэтэйдэ тоолодог, Франциин аха дүү компарти арадуудай национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөе, империализмда эсэргүү, эрхэ сүлөөгэй ба социальна бэеэ дааhан байдалтай байхын түлөө тэдэнэй тэмсэлые эдэбхитэйгээр дэмжэнэ.

Танай парти — дэлхэйн коммунис хүдэлөөнэй эгээн шалгармал, хүндэтэй отрядуудай нэгэн мүн. Танай парти уласхоорондын хүдэлмэришэнэй ба коммунис хүдэлөөнэй хуби заяанай түлөө ехэ харюусалгатай байhанаа мэдэрэн, тэрэнэй зэргые бата нэгэдэлтэй, нягта жагсаалтай байлгахын түлөө, ревизионизмда, хуушарhан үзэл бодол баримталха ябадалда, национализмда ба шэнэ түхэлэй троцкизмда эсэргүү тэмсэлдээ марксистско-ленинскэ hургаалай арюун сэбэр байлгые сэхэ шууд хамгаална. Танай парти 1957, 1960 онуудта Московско зүблөөнүүд дээрэ аха дүү партинуудай хамтадаа бэлдэжэ гаргаhан түүхэгэ шиидхэбэринүүдые хэлбэришэгүй сахихын түлөө сэхэ шууд тэмсэнэ, бодото дээрэнь эдэбхитэйгээр бэелүүлнэ.

Манай хоёр партиие холбодог аха дүү ёhоной үнэн hайхан хани барисаанай ба тэмсэлэй талаар hаналаа нэгэдэлгын харилсаануудые Советскэ Союзай коммунистнууд үндэрөөр сэгнэнэ. Марксизм-ленинизмын агууехэ hургаалнуудта үнэн байлгые үндэhэ болгон, мүнөө сагай бүхы шухала асуудалнуудаар КПСС ФКП хоёрой хоорондо тогтоhон үзэл бодолой, хараа шугамай бата нэгэдэл манай арадуудай аша туhада, эб найрамдалай ба социализмын хэрэгтэ харюусана. Энэ эбдэршэгүй бата нэгэдэлыемнай хэлбэрүүлхэ хүсэн гэжэ байхагүй!

СССР-эй ба Франциин арадуудай хамтын тэмсэл дотор бурилдэhэн хани барисаае бэхижүүлхын түлөө Франциин Коммунис парти эгэршэгүй тэмсэдэг гэжэ совет хүнүүд hайн мэдэнэ.

Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитет, бүхы совет коммунистнууд эб найрамдалай, демократиин ба социализмын түлөө, марксизм-ленинизмын агууехэ суртал бодолой бүхы дэлхэй дээрэ илан мандахын түлөө тэмсэлдэ хүдэлмэришэн ангиин, бүхы Француз арадай шэнэ ехэ амжалтануудые туйлахыень хүндэтэ нүхэд, таанадтаа үнэн зүрхэнhөө хүсэнэ!

Франциин алдарта коммунис парти мандаха болтогой!

Бүхы дэлхэй дээрэ бата бэхи эб найрамдал мандуулгын аша туhада совет болон француз арадуудай хани барисаан, харилсаа холбоон хүгжэхэ, бэхижэхэ болтогой!

Бүхы марксистско-ленинскэ партинуудай бата нэгэдэл, нягта жагсаал мандаха болтогой!

Марксизм-ленинизм мандаха болтогой!

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕТ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Даниин гражданинууд Вигго Линдум, Лилиан Линдум гэгшэдые «Шэн габьяагай түлөө» медальнуудаар шагнаха тухай

Эсэгэ оронoo хамгаалгын Агууехэ дайнай жэлнүүдтэ совет офицерэй ами наhые абарха үедөө эрэлхэг зориг гаргаhанайнь түлөө Даниин гражданинууд **Вигго Линдум, Лилиан Линдум** гэгшэдые «Шэн габьяагай түлөө» медальнуудаар шагнаха.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Л. БРЕЖНЕВ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.
1964 оной майн 15.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Нүхэр Ш. Л. Цыремпиловае Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха тухай

Колхозой ажалда үни удаан саг соо hайнаар хүдэлhэнэйнь түлөө, хонин hүргые үдхэхэ талаар онсо аша габьяатай байhанайнь түлөө, түрэhөөр таби наhа гүйсэhэнтэйнь дашарамдуулан, Баргажанай үйлэдбэриин управлениин Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой ахалагша хонишон ЦЫРЕМПИЛОВА Шалсама Ламожаповнае Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ А. ХАХАЛОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Л. САБУРОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан
1964 оной майн 15.

…эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ДЕЛЕГАЦИ ЯПОНДО

…КИО, майн 15. (ТАСС). СССР-эй Верховно Соведэй де… … ние толгойлогшо, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Тү… … гшын Нэгэдэхи орлогшо А. И. Микоян премьер-министр … дэтэй, удаа тээнь гадаадын хэрэгүүдэй министр М. Охи… … уулзаба.

…оной премьер-министртэ СССР-эй Министрнүүдэй Сове… … Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущевой эльгээhэн бэшэг соо табигдаhан … алнууд, тэрэ тоодо советско-японско харилсаае саашадань … өөхэ тухай, худалдаа наймаанай-экономическа холбоон ту… … хоёр ороной хоорондо агаарай холбoo байгуулха тухай, … элэн уласхоорондын политикада, хоёр гүрэнэй хоорондын … саануудта хабаатай бусад асуудалнууд уулзалгануудай … зүбшэн хэлсэгдээ. Эдэ хөөрэлдөөн таарамтай зохид оршон … алда үнгэрбэ.

БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

41-дэхи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 116 (10484) | 1964 оной майн 17, воскресени | Сэн 2 мүнгэн

…ҮХЭД МЕХАНИЗАТОРНУУД! ЧАС БҮХЭНДЭ НЭГЭ ТРАКТОРААР ХЭДЫ ХҮДЭЛМЭРИ ХЭГДЭЭБ ГЭЖЭ ТООЛООД ҮЗЫТ

…hААЛ ХҮРГЭДЭГ ДУТАГДАЛНУУДАА УСАДХАБАЛТНАЙ, АЖАЛАЙ БҮТЭЭСЭ ЭРИД ДЭЭШЭЛХЭЛ

…АhЫНЬ АЛДАБАЛ, …ООhОН hУУХАШ

…ан-Үдын үйлэдбэриин управлениин зарим ажахынуудта хабарай тарилга унжагайрна

… саг үнгэржэл байна. hүү… … налагай дулаан үдэрнүүд … гээл мүнөө тарилгын хүдэл… … бүри эршэтэйгээр ябуулха … хаанагүй бии болонхой. … раа Улаан-Үдын үйлэдбэриин … ниин зарим ажахынуудта … ороohото ургамалнуудые та… … хээр унжагайруулагдана. … хүтэлбэрилэгшэд «хүйтэн, … хабар болоо» гэжэ шалтаг ба… шалтагаанhаа боложо, нүхэд Задворов, Спиридонов гэгшэдэй тракторнууд нэгэ үдэрэй туршада хүдэлөөгүй. Эгээл энэ үедэ нүхэр Солдатов ажалдаа гараагүй, айл зайжа ябаhан гэхэ.

Эдээн тухай совхозой хүтэлбэрилэгшэд (директорынь нүхэр Передернин С. С., главна агроном нүхэр Мильгунов) дууhан мэдэжэ байhан мүртөө ямаршье бодото хэмжээ абаагүй байха юм.

… ленииин томохон ажахынуу… … гиинь «Улаан Оронго» кол… … оно. Энэ жэлдэ оронгынхид … гаран гектарта тарилга хэ… … тэй. Харин тэрэнэйнгээ ха… … е дүүргээдүй байhаар.

… тарилгын унжагайрhан гол … аниинь юуб гэбэл, оньhото … , зэр зэмсэгүүдээ муугаар … hан болоно. Дээрэ дурсагда… … ахы трактор, машинуудаар … лон. Зүгөөр тарилга дээрэ … олонхи ушарта элдэб шалта… … боложо миин байна. Илан… … тракторна агрегадууд ехээр … Хиибэлэн тосхоной брига… … тракторнууд хоёр халаанда хү… … й. Үрэhэ асархыень хүлеэ… … жэ үнэтэ сагаа хиидэ бара… … hэ зөөдэг машинанууд hаа… … саг соонь сеялкэнүүдые хү… … хангаагүй. Эндэхи брига… … гадир нүхэр Собенников тех… … бүхы хүсэн соонь хэрэглэ… … ямаршье хэмжээ абанагүй, … амархан hууна. Мүн иимэрхүү … бусадшье бригаданuудта …

Дээрэ дурсагдаhан ажахынуудай зарим полинууд дээрэ хэгдэhэн тарилгын шанар муу гэжэ элирүүлэгдээ. Тэндэ агротехническэ заабари хуулита ёhoop бэелүүлэгдэнэгүй, үнэндөө будүүлигээр хазагүйруулагдана. Иимэ байдал илангаяа хахалалга дээрэ үзэгдэнэ. Гэбэшье ажалдаа голодоhо гаргагшад шангаар хэhээгдэнэгүй.

Манай ажахынууд хабарай тарилгын хүдэлмэриие hайн шанартайгаар, ойрын үдэрнүүдтэ дүүргэхэ гүйсэд арга боломжотой. Энээниие түрүү ажахынуудай дүй дүршэл эли бодоор гэршэлжэ үгэнэ. Жэшээнь, Гильбэрын «Коммунизм» колхоз эртынгээ тарилгые мэнэ мэнэ дүүргүүтэй байна. Илангаяа нүхэр Кокориной хүтэлбэрилдэг бригадынхид hайн амжалта туйлана. Эршэтэ ажалай үльгэр жэшээ харуулдаг трактористнууд Г. Кокорин, В. Кругликов болон бусад халаанайнгаа даабариие хоёр дахин дүүргэнэ. Тарилгын хүдэлмэриие hайнаар ябуулхатайгаа хамта эртын паар эндэхид хахалжа эхилээ. Мүн «Дружба», «Маяк», «Авангард» колхозуудай механизаторнууд тарилга дээрэ үндэр бүтээсэтэйгээр хүдэлнэ.

… йн совхозые абаад үзэе. Эн… … гэдэхи отделенидэ тарилга … унжагайгаар ябуулагдана. … машинанууд элдэб шухала … нүүдээр дуталдажа, миин … батай болоно. Нүүдэл мас… … даагша нүхэр Солдатов … нуудые хэрэгсэлтэ зүйлнүү… … саг соонь хангахын хойноhоо … анхаралаа табинагүй. Иимэ …

Гээгдэнги ажахынууд эдэ түрүүшүүлэй дүй дүршэлые халан абажа, ажал хүдэлмэреэ урагшатай hайнаар эмхидхэн ябуулхаяа яана гээшэб?

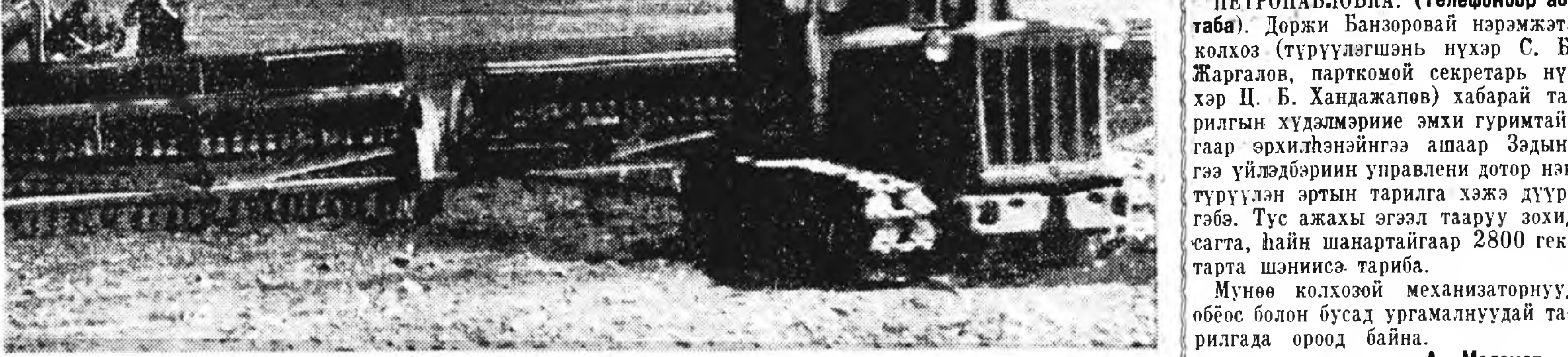
Ц. Дамбиев.

Мухар-Шэбэрэй үйлэдбэриин управлениин «Знамя Ленина» колхозой 3-дахи комплексно бригада артель соогоо эгээн түрүүлэн хабарай эртын тарилга хаhа саг соонь хэжэ дүүргэээ hэн. Энэ амжалта механизаторнуудай габшагай ажалаар туйлагдаа бшуу.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: бригадирай туhалагша Д. Р. Раднаев (зүүн гарhаа), трактористнууд Ч. Цыренов, В. Чернинов.

С. ЦЫДЫПОВЭЙ фото.

ХАБА ЕХЭТЭЙГЭЭР, ХАhА СООНЬ

Хабарай тэнгээр саhан ехээр унана, бороошье хадаа байд-байд гээд лэ оролготой байжа. колхозоймнай механизаторнууд бүришье хаба ехэтэйгээр, габшагай шамбайгаар тарилгаяа хэжэ байна. Мүнөө хабар алишье бригада дээрэ бүхы тракторнууд хоёр халаанда зүг татангүй хүдэлжэ байhан жэшээтэй.

Ажал хүдэлмэри дээрээ эрхим үрэ дүн туйлажа, магтаал юрөөлдэ хүртэжэ байhан трактористнууд болон сеялкэшэд колхоздомнай урда урданайхиhаа бүри олошороо. Трактористнууд Цыден-Дамба Бадмажапов, Лыгден Дугаров, Владимир Чернинов (3-дахи бригада), Петр Белогубов, Юрий ба Матвей Пшеничниковтан, Дамбии Иванов, Эрдыни ба Балдай Батомункуевтан (5-дахи бригада) болон бусадай, сеялкэшэд Базар Норбоев, Баир Цыбикжапов, Бадмажап Цырендоржиев, Самбу Нагмитов болон, мүн бэшэ нүхэдэй нэрэ обогые олоор дурдажа боломоор.

Иимэ эршэ хүсэтэйгөөр, эмхи гуримтайгаар ажаллаhанай аша туhаар манай «Знамя Ленина» колхозой 1-дэхи, 3-дахи, 5-дахи комплексно бригаданууд эртын тарилгые хэхэ түсэбөө майн 13—14-нэй үдэрнүүдтэ дүүргээ hэн. Удаань бусад бригаданууднай мүн лэ 2—3 хоногоор гээгдэбэшье hаа, хаhа саг соонь, hайн шанартайгаар эртынгээ тарилга дууhаhан байна.

Иигэжэ хабарай тарилгын хүдэлмэриин хэршье хожомдожо эхилбэшье hаань, түсэбөөр харааламгдаhан эртэ таригдаха ургамалнуудай үрэhэн хаhа соонь шииг нойтоор баян, hайса элдэгдэhэн хүрьhэн дотор hуулгагдаба гээшэ. Манай колхоздо хамтадаа 5400 гектар шэниисэ, 110 гектар горох таригдаба. Бүхы энэ тала дайдын таряан хэрээhэлүүлэн таригдаба. Тиихэдэ 114 гектар шэниисэ шэнэ газарта hуулгагдаа. Мүнөө бусад ургамалнуудай тарилга түлэг дундаа, ажалай эршэ заашье hуладанагүй.

3-дахи комплексно бригадын бригадир нүхэр Д. Ц. Цыдыпов, техникын талаар тэрээндэ туhалагша нүхэр Д. Раднаев, 5-дахи бригадын хүтэлбэрилэгшэд нүхэд Т. Б. Гармаев болон Ц. Б. Батомункуев, мүн 1-дэхи бригадын — нүхэд П. А. Сучков, Н. А. Мальцев гэгшэд хабарай тарилгын хүдэлмэриие hайнаар эмхидхэнэ, хүн зоноо бэрхээр хүтэлбэрилнэ. Эдэнэй эмхидхэхы, хүтэлбэрилхы үүргые магтан дурдангүй үнгэржэ болохогүй байна.

Б-Ж. ДЫМБРЫЛОВ,
манай штатнабэшэ корр.

Мухар-Шэбэрэй үйлэдбэриин управлени

ЭРХИМ БОЛЗОРТО

ПЕТРОПАВЛОВКА. (**Телефоноор абтаба**). Доржи Банзоровай нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр С. Б. Жаргалов, парткомой секретарь нүхэр Ц. Б. Хандажапов) хабарай тарилгын хүдэлмэриие эмхи гуримтайгаар эрхилhэнэйнгээ ашаар Зэдынгэ үйлэдбэриин управлени дотор нэн түрүүлэн эртын тарилга хэжэ дүүргэбэ. Тус ажахы эгээл тааруу зохид сагта, hайн шанартайгаар 2800 гектарта шэниисэ тариба.

Мүнөө колхозой механизаторнууд обёос болон бусад ургамалнуудай тарилгада ороод байна.

А. Модонов.

hҮНИНДӨӨ ТАРИНА

ХОРИ. (**Телефоноор абтаба**). Хэжэнгын совхозой 1-дэхи фермынхид 2800 гектарта ороohото ургамалнуудые тариха түсэбтэй. Механизаторнууд ажалаа бүтээсэтэйгээр эмхидхэжэ, тэрэнэйнгээ 1500 гектарта тарижа дүүргэбэ.

hүүлэй үедэ тарилгаа бүри түргэдхэхын тулада эндэхид hүниндөө тарижа эхилбэ. Полевой стануудаар тусгаар хүнүүд табигдажа, ажалыень шалгажа байдаг. Тиихэдэ хабарай хүдэлмэриин үедэ поли дээгүүр ябажа, техническэ туhаламжа хүргэхэ хүнүүд томилогдонхой. Энэ хүдэлмэридэ механизаторнууд Д. Дугарцыренов, А. Кобасов гэгшэд ажаллана.

Трактор, машинануудаа бүтээсэтэйгээр ашаглажа байдаг түрүүшүүл үдэрhөө үдэртэ олошорно. Үдэрэйнгөө даалгабари дүүргэдэггүй хүнүүд эндэ үгы шахуу. Социалис мүрысөөнэй дүнгөөр тарилга дээрэ механизаторнууд Дмитрий Пимаев, Юрий Чимитов, Жамбалдоржо Жалсанов гэгшэд шалгарна. Гадна газар хахалалгада 10 трактор ябана. Трактористнууд Гэрэлтэ Цыбенбазаров, Цырендоржо Намсараев гэгшэд халаанайнгаа нормые хододоо үлүүлэн дүүргэнэ.

М. Намжилов.

Республикын колхоз, совхозуудта хабарай тарилгын ябаса тухай

1964 оной майн 15-най мэдээн

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

Управленинүүд аймаг	Бүхыдөө	Тэрэ тоодо: Эртын тарилга	Шэниисэ	Горох	Хартаабха
Баргажанай	38	53	59	55	2,4
Зэдын	39	53	80	11	—
Яруунын	21	26	63	74	—
Кабанскын	33	49	52	71	2,8
Хяагтын	49	64	77	70	6,3
Мухар-Шэбэрэй	45	55	68	38	1,5
Түнхэнэй	29	40	47	38	0,8
Улаан-Үдын	52	68	82	43	2,7
Хоринн	42	49	64	48	—

…ИТАТОРНУУД ХААНА ГЭЭШЭБ?

… нтнай мүрысөөндэ түрүүлжэ …

… хэнэй түрүүлжэ ябахые … байха, өөhэдынгөө хэжэ … ажалые, халаан соогоо хэды … хахалhанаа мэдэхэ аргамни … гүй. Бидэнэр полевой стан… … аад модо хараанай газарта … ди. Сүлөөтэй сагаа гэртээ … байдаг маанадта дуулаха, … юумэмнай юуншье байхань … —гээд тракторист Дамба … харюусаха юм.

… ын «Победа» колхозой трак… … ряан ажалай 1-дэхи брига… … ханизаторнуудай дунда по… … хүдэлмэри hула гэжэ … ээр. Томилогдоhон агита… … социалис мүрысөөнэй дүн … ажалшадта үдэр бүридэ … байха, тэдэнэй дунда … хүдэлмэри үргэнөөр … аргатай аад, биратай юумэ … Механизаторнуудай дүн … стан дээрэ бэшэ, харин … контородо согсологдожо, … ганса нэгэн харуулагдажа … Тэд ажалшад хүдэлмэри… … ад, хаана сүлөө оложо … hэм бэ даа.

… гэжэ газарhаа хорёод модоной газарта байhан полевой станда радиоприемник, улаан булан үгы юм. Агитаторнууд байхагүй. Тус бригадада партийна бүлэг бии. Тэрэниие коммунист Цыбикжап Будаев хүтэлбэрилдэг. Хабарай тарилгын үедэ ниитэ-политическэ хүдэлмэриин түсэб табяагүй юм.

— Иигээд паар хахалалгын үедэ механизаторнууд бүри олошорхо. Тиихэдэл хүдэлмэреэ ябуулжа эхилхэ hанаатайбди, — гэжэ нүхэр Будаев байдалаа сагааруулжа, hанаа амарханаар хөөрэнэ.

Колхозой хүтэлбэрилэгшэдтэ иигэжэ хэлэгдэхээр байна. Тарилгын агрегадуудай үдэр үдэрэйнь дүнгые гаргаад байхада хүндэ хүшэр юумэниинь бии аал! Эгээл энээнhээ боложо, ажалай бүтээсэ доошолно ха юм. Механизаторнууд урма зоригтойгоор ажалланагүй. Жэшээнь, хабарай хүдэлмэриин эхинhээ хойшо 11 агрегадууд 1732 гектарта тарилга хээ гэхэ гү, али үдэр бүридэ нэгэ агрегат 11—12 гектарта тариhан болоно.

Мүн хахалалга дээрэшье нормоёо дүүргэдэггүй хүнүүд бии. Гэхэтэй хамта, тус колхоздо хабарай тарилгын ябасые эрид дээшэлүүлхэ арга боломжо ехэ. Хүдэлмэриин шанар тухай hайса анхарагданагүй. Колхозой агроном Ханда Найданова «газараа гүнзэгыгөөр хахалагты» гэжэ механизаторнуудта даалгабари үгэхэhөө бэшэ, өөрөө поли дээгүүр ябажа хёрхоор шалгадаггүй юм. Агротехническэ заабаринуудые хазагайруулhан хүнүүдтэ шанга эрилтэ табигданагүй. Зарим нэгэ механизаторнууд ажалдаа хайша хэрэгээр хандажа, 14—15 сантиметрэй гүнзэгыдэ анзаhаяа оруулаад, гурбадахи скоростёор трактораа ябуулна. Колхозой амбаарhаа хордогдоогүй үрэhэнэй асарагдахадань, хамаагүй тарижа ябадаг сеялкэшэдшье бии. Жэшээлхэдэ, нүхэр Сандан Балдановай агрегат майн 14-нэй үдэр хордогдоогүй үрэhөөр тарилга хэжэ байгаа.

Ажалшадай дунда ойлгууламжын хүдэлмэри эрид hайжаруулха, тарилгын хүдэлмэри хурдадхаха, шанарай түлөө шанга тэмсэлэй хэгдээгүй юумэ hаань, энэ колхоздо ороohото ургамалнуудай тарилга ойротохоёо байна. Хэзээ зохихо хэмжээ абтахаб?

Ц. ДУГАРОВ,
манай тусхай корр.

СОВЕТСКО-ЯПОНСКО ХАРИЛСААЕ СААШАДАНЬ hАЙЖАРУУЛХЫН ТҮЛӨӨ

ЯПОНОЙ ПРЕМЬЕР-МИНИСТРТЭ Н. С. ХРУЩЕВОЙ ЭЛЬГЭЭhЭН БЭШЭГ

СССР-эй Верховно Соведэй делегациие толгойлжо Япон ошоод байhан, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшо А. И. Микоян Японой премьер-министр Х. Икэдэтэй делегациингаа уулзаха үедэ СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэшгэ Н. С. Хрущевой бэшэгые премьер-министртэ барюулаа.

hүүлэй гурбан жэлэй турша соо дэлхэйдэхи оршон байдал hайжараа — уласхоорондын түгшүүрилтэй шанга байдал зарим тэды hулараа гэжэ бэшэг дотор хэлэгдэнэ. Гурбан оршон соо ядерна туршалга хэхые хорихо тухай Московско договор баталhан ушар энэ хэрэгтэ ехэ үүргэ дүүргэhэниинь дамжаггүй, тус договорто Японшье гараа табиhан байна.

Гүрэнүүдэй хоорондын харилсаануудтахи этигэл найдабари бэхижэжэ, энэ талаар бүри ехэ оролдолго гаргаха аятай зохид оршон байдал бии болоhониинь шухала байна гэжэ Н. С. Хрущев онсолон тэмдэглэнэ. Бүгэдэ ниитын эб найрамдал бэхижүүлхын тула бүри нүлөө ехэтэй хэмжээ абахые арадуудай хүсэл эрмэлзэл эринэ, тэрэшэлэн СССР Япон хоёр энэ арюун hайхан хэрэгтэ хубитаяа оруулжа шадаха, оруулха ёhотойшье байна гэhэн этигэл найдабари Советскэ правительствын толгойлогшо мэдүүлнэ. Яаралтайгаар зэбсэглэхэ ябадал зогсоохо, ядерна зэбсэг үгы хэхэ, хүн түрэлтэнэй обществын ажабайдалhаа дайе зайсуулха ябадал туhа хүргэхэ зорилгоор хани харилсаа тогтоохо ехэ арга боломжо Советскэ Союзда, Японд бии байна гэжэ Н. С. Хрущевой бэшэг соо тэмдэглэгдэнэ. Советскэ Союз ба Япон хамтадаа гү, али нэгэн доро мэдүүлгэ хэжэ, эб найрамдал хүсэдэг байhанаа элирхэйлээ hаань, газар доро ядерна туршалга хэхэеэ дары болихыень уряалжа ядерна гүрэнүүдэй правительствануудта хандаа hаань, ашатай туhатай байха hэн гэжэ Н. С. Хрущев бэшэнэ.

Түбхын түрүүн Алас-Дурна зүгтэ эб найрамдал бэхижүүлхэ, аюулгүй байдал хангаха зорилготойгоор Японой правительствын оруулhан ямаршье дурадхалнуудые Советскэ правительство хаража үзэхөөр бэлэн байна гэжэ бэшэг соо тэмдэглэгдэнэ. Советскэ правительствын толгойлогшо Советскэ Союз Япон хоёрой хоорондын харилсаае эсэслэн гуримшуулха асуудалаар hанамжаяа хэлэбэ. Энэ хэрэгтэ эбэй договор ехэ туhатай байха hэн. тиимэ договор баталалгые совэдшье, японшье арадууд адляар шухалада тоолохо байна.

Советскэ Союз Япон хоёрой хоорондын харилсаан hүүлэй жэлнүүдтэ тааруу шэглэлтэйгээр хүгжэжэ байна. Гэбэшье советско-японско харилсаае улам саашадань хүгжөөхэ хэрэгтэй. Энээнэй тулада хэрэглэхээр арга боломжо үшөөл бии. Худалдаа наймаанай холбоос, соёл гэгээрэлэй ба эрдэм наукын харилсаае саашадань хүгжөөбэл, Советскэ Союзай болон Японой гүрэнэй, ниитын ажал ябуулагшадтай хоорондын харилсаае үргэдхэбэл, хоёр ороной хоорондын этигэлсэлгэ ба үгэеэ ойлголсолгые улам hайжаруулха хэрэгтэ туhа хүргэхэнь дамжаггүй гэжэ Н. С. Хрущев заана.

Японой премьер-министр өөртэнь таарамжатай сагта албан хэрэгээр гү, али амархын тула Советскэ Союз ерээд ошохо бэзэ гэhэн найдабарияа Н. С. Хрущев мэдүүлбэ.

Хоёр ороной хуули гаргадаг дээдэ зургаануудай хоорондын харилсаае бэхижүүлхэ, парламентска делегацинуудые эльгээлсэхэ ябадал советско-японско харилсаае улам hайжаруулхада туhа дүхэм болохо байха гэжэ Н. С. Хрущев түгэсхэл дотороо бэшэнэ.

(ТАСС).

ХЭШЭГ ЕХЭТЭ ТҮРҮҮШЫН ХАБАР

Худөө ажахын үйлэдбэриие ашаг ехэтэй болгохо тухай КПСС-эй ЦК-гай февралиин Пленумэй хараалһан тодорхой хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлхэ түрүүшын хабар түлэг ябажа байна. Урдань аймаг соо тарялан ажалаараа манай колхоз бараг гэжэ тоологдодог байгаа. Тиигэбэшье үндэр баян ургаса абаха доторойнгоо арга боломжые гүйсэд хэрэглэдэггүй байгаабди. Февралиин Пленумэй материалнуудтай танилсажа байхадаа, нэн түрүүндэ тараалангай газарай хубаарилгые нарин нягтаар хаража үзөөбди.

Ургаса ехээр үгэдэг ургамал болохо шэниисые 4800 гектарта тарижа,, нёдондонойхиһоо 700 гектараар үргэдхөөбди. Тиигэжэ энэ ургамал тараалангаймнай 60 процентыень эзэлнэ. Тарилгын хүдэлмэриин 10 хоногой турша соо 3400 гектарынь таряабди. Бүхы ороохото ургамалнуудайнгаа тарилгые түсэблэһэн болзор соогоо, майн 17—18-най үеэр дүүргэхэбди.

Энэ жэлдэ хүдэлмэриин шанар тушаа илангаяа ехэ анхарал хандуулагдана. Участок, поли бүхэниие зохёогдоһон технологическа карта-нуудай үндэһөөр элдүүрилжэ байнабди. Газараа тарилгада бэлдэжэ байхадаа шадаал һаа шанартайгаар, һайнаар хэхые оролдонобди. Энээнэймнай аша һүүлэй һүүлдэ баян ургасаар харюулагдахашье байха. Энээнтэй хамта, агротехническэ заабари наринаар сэхигдэдэг. Энээнһээ урагша тарилгын урда тээ полинуудаа жэгдэлхэ хүдэлмэри ябуулдаггүй байһанаа мүнөө жэлдэ энээниие хэжэ эхилээбди. Тиигэжэ тэгшэлэгдэһэн тараалан дээрэмнай орооһо тарянай үрэһэн нэгэ адли гүнзэгыдэ һуулгагдажа таригдана. Энээнэй үшөө һайн талань юуб гэхэдэ, жэгдэлэгдэһэн поли дээрэ таряа хуряалга эмхидхэхэдэ һайн юм.

«Һайн үрэһэ хүрэнгэ элбэг ургасын эхин» гэжэ хүнүүд хэлсэдэг ха юм. Тиимэһээ нютагтаа тааража ургаха, һайн шанартай үрэһэ бэлдэжэ абаха хэрэгтэ угаа ехээр анхарнабди. Шэниисын үрэһэнэй дундаһаа «скала» сортын үрэһэн манай эндэхи эрхэ байдалда тааража ургана. Ургаса ехээр үгэдэг энэ сортые мүнөө жэлдэ ехээр тарижа байнабди. «Червонец» сортын ешмээнэй үрэһэн хэдэн жэлдэ таригдажа байна. Эдэ сортнуудай үрэһые үдхэнөөр таридаг болонхойбди. Жэшээлхэдэ, «скала» сортын шэниисэ тарихадаа гектар бүридэ 220 килограмм, ешмээнэй үрэһэн 210 килограмм хүрэтэр гаргашалагдадаг. Тиихэдээ бүхы полинуудта хэрээһэлүүлэн, нарин зуруудтайгаар тарилга хэгдэнэ. Иигэжэ тарилга хэхэдэ бүртаг үбһэншье ехээр ургадаггүй ха юм.

Мүнөө манай жиирэй тарилгашад—механизаторнууд гансал түрүү арга хэрэглэжэ, тарилгаяа үнгэргэдэг болонхой. Тиихэдэ хамтаараа хүдэлдэг юм. Жэшээлхэдэ, нэгэ агрегадай хүндэлөөшэнь тарилга хэжэ байхада нүгөөдэнь утаашань тарилга хэнэ. Иигэжэ эбтэй эетэйгээр хүдэлмэрилхэдэ ажал бүтээсэтэйгээр ябуулагдана.

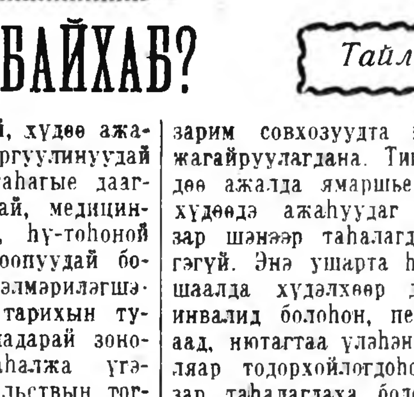
Ашаг ехэтэйгээр ажахыгаа эрхилхэ гэһэн энэ түрүүшын хабар колхозоймнай гэшүүд урданайхитай жэшээлэшэгүйгөөр ажаллаа. Бүри хабар эртэ полинууд үтэгжүүлэгдэжэ эхилээ һэн. Колхоздомнай оньһожоруулагдаһан тусхай звено эмхидхэгдэнхэй. Имагтал хүсэтэ техникын хүсөөр богонихон болзор дотор поли, сабшалан дээрэ 4000 гаран тонно хүр шэбхэ зөөгдэжэ тараагдаа. Тараалангай шанарые хаража, азот багатай полинуудта гектар бүриин 20 тонно хүрэтэр наг шэбхэ тараагдаа. Энэ жэлдэ минеральна үтэгжүүлгэ түрүүшынхеэ хэрэглэжэ эхилбэбди. Гектар бүридэ 1 центнер суперфосфат хэрэглэһэн байнабди. Иигэжэ 119 гектар шэниисын, 181 гектар горохой полидо тарилгатайнь сугтань оруулһан байнабди.

Бобово ургамалнуудһаа нэн түрүүн горохые ехээр тарижа ургуулха зорилго табигдаһан. Урзанда, мүн нёдондо энэ ургамал тарижа, өөһэдын үрэһэ хүрэнгэтэй болоһон байгаабди. Мүнөө жэлдэ эрхим һайн сортын үрэһөөр тарилга хээбди. Манай нютагай эрхэ байдалда, эртэ хюруу унадаг тулада горохые эртэ, майн эхеэр бүхыдөө 304 гектарта таряабди. Тиихэдээ гектар бүридэ 240—280 килограмм хүрэтэр үрэһэн оруулагдаһан байна. Горох нарин зуруудтайгаар таригдаа. Хэрбээ нёдондо гектар бүриһөө 7 центнер ургаса абаһан байгаа һаа, мүнөө жэлдэ энэ ургамалые 10 центнертэ хүргэхэбди. Бүхы ороохото ургамалнуудай 8770 гектар дээрэһээ га бүриин 8—10 центнер хүрэтэр ургаса абаха гэһэн социалис уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр бэелүүлхые оролдонобди.

Энэнэй хажуугаар манай колхоз тэжээлэй ургамалнуудые тариха юм. Иимэ ургамалнууд нёдондонойхиһоо 500 гектараар үргэдхэгдэхэ, тэрэ тоодо 300 гектарта горох ороохото ургамалнуудтай холижо тарихабди. Энэмнай мүнөө таригдажа эхилэнхэй. Мүн силостэ сабшагдаха ургамалнууд нилээд ехээр таригдахэ юм.

Табиһан зорилгонуудаа бэелүүлхын тулада социалис мүрысөө эршэтэйгээр ябуулха байһамнай элитэ. Трактор, машинануудые бүтээсэтэйгээр ашаглаха, үлүүсэ ехэ гаргаша гаргангүйгөөр ашаглахын тулада механизаторнуудай хүдэлмэри отрядууд болгогдожо эмхидхэгдэнхэй. Отряд бүхэндэ 4—5 гэнжэтэ, 2—3 колёсно трактор болон худөө ажахын бусад зэр зэмсэгүүд даалгагданхай. Иимэ отрядууд ажахын тоосоондо оруулагдаа. Ажалшадтань абтаһан продукциинь тэнгэ-р түлөөһэн үгтэхэ юм. Иимэ гуримтайгаар ажаллажа байхадаа механизаторнууд урма зоригтойгоор хүдэлнэ. Хүдэлмэреэ түргэн зуураар, шанар һайнтайгаар бүтээхые оролдоно.

Ц-Д. БАДМАЕВ,
Яруунын управлениин «Дружба» колхозой агроном.

КАМЧАТСКА ОБЛ...
Анатолий Мердовой нэрэ ...
Дурна зүгтэ мэдээжэ бол...
Тэрэнэй хүтэлбэрилдэг «К...
горово» траулерай за...
жэл соо 21 мянган ...
нер загаһа түсэбһөө гаду...
рэндөө тушаагаа. Мүн...
рэндэ Социалис Ажал...
ройн үндэр дээдэ нэрэ ...
олгогдоо. ТАСС-ай ф...

Фото-репортаж

СЭНХИР МАНХАН ТЭНГЭРИ ДОРО...

Үргэн даа, уужам Мухар-Шэбэрэй тала дайда. Заган дабаанай оройдо гараад, хайша хайшаа харахада — захагүй тала хабарай хурса наран доро зэрэлгээтэн, ногоорон, зарим газартаа үшөө шарланшье байха. Теэд шэхээ табижа анхаран шагнаа һаа, булад агта хүлэгүүдэй хүнхинөөн агаарта замхахагүй. Харин харасаяа бүри хурсадхан гэтэбэлтнай, тооһо дэгдэхээн сеялкэнүүдые шагталһан тракторнууд дабшахал...

Дабаанайнгаа оройһоо буужа, «Путь Ленина» колхозой тээ тэрэ нэгэ бүлэг сеялкэ шагталһан тракторнууд тээшэ ошоё. Энэмнай Хохир гэжэ газар.

— Тэндэ апрелиин 28-һаа гэхэ гү, али тарилгаяа эхилхэһээмнай хойшо түрүүлһэн Иннокентий Потылицынэй агрегат ажаллана,—гэжэ тус колхозой парткомой секретарь хэлэһэн байгаа.

Үнэхөөрөөшье Потылицынэй, мүн тэдэндэ дүтэхэнэ ябаһан Иван Гороховскиин агрегадууд дамжуулгын улаан тугханиие алданагүй. Халаан соогоо 80—90 га таряа тарина.

Дүтэлэн ошоходомнай Иннокентий Потылицынэй агрегадай сеяльщик Иван Сапунов, Александр Кобылкин гэгшэд автопогрузчигаар алтан шаргал шэниисэ сеялкэ руугаа юулжэ байба.

Эгээл энэ үедэ бүхөөгтэй «ГАЗ-51» машина ерэбэ.

— Агитбригада! Агитбригада айлшалаа!—гэһэн хүхюун абянуud хаана хаанаһаамнай дуулдажа, талые зэдэлгэһэн тракторайшье дуун замхаба.

—Үдымнай хоолой үедэ ерэбэл,—гэжэ Иннокентий Потылицын баяртайгаар дуугарба.

Хүрэжэ ерэһэн энэ машиные Мухар-Шэбэрэй таряашад һайн таниха гээшэ ха. Тэдэнэй хүхюугээр шууялдан машинаһаа буужа байхада трактористнууд, сеяльщигүүд, жолоошод амар мэндээ андалдалсаха зуураа, басагадай гарһаа дүнгэн абана, хүгжэмэйнь томо томо инструментнүүдые болгоомжотойгоор буулгалсана.

Сэнхир манхан тэнгэри доро дүхэриглэн һууһан таряашадай урда удангүй ёһотой концерт эхилнэ...

— Манай бригадада юһэн хүн тоологдоно. Булта комсомолшууд юм. Нэгэниинь лэ партиин гэшүүн,—гэжэ тус бригадые даагша Мухар-Шэбэрэй үйлэдбэриин управлениин комсомолой комитедэй секретариин орлогшо Николай Горбатюк хөөрэнэ.

...Энэ үедэ буряад хатарые, чех, молдав хатарые ород хатар һэлгэнэ. Хүхюун шогууд дуулдана. Шүлэгүүд уншагдана. Дуунууд зэдэлнэ.

Хэд гээшэб эдэ «артистнууднай?»

Элдэб лэ мэргэжэлтэй зон. Тэрэ хонгёо дуунуудые хангюурдадаг Валентина Пятибратова—медик, харин Евдокия Горбатюк библиотекые даагшаар ажалладаг. Баян дээрэ уран аялга гаргадаг хүбүүмнай промкомбинадай баһал уран дархан Иван Григорьев, харин хуур дээрээ өөрөө наадаад, өөрөө жэнхэни буряад дуунуудые гүйсэдхэдэг үндэр залуу хүбүүмнай хүгжэмэй һургуулиин багша Александр Цырендоржиев мүн.

— Манай үйлэдбэриин управлениidэ хоёр нүүдэл агитбригада бии. Нэгэниинь хуушанай Бэшүүрэй аймагаар, харин бидэ Мухар-Шэбэрээрээ ябанабди. Апрелиин хорин хоёрһоо эхилжэ, хараалһан бүхы шахуу газарнуудаараа ябаабди,—гэжэ Николай Горбатюк мэдүүлбэ.

Концертшье дүүрэжэ, таряашад хара тоһон, тооһон болоһон гарнуудайнгаа альга гамгүй ташана. Бүхөөгтэй «ГАЗ-51» машинашье замаа үргэлжэлүүлжэ, тракторай абяанууд Түгныn талын хүгжэм болон дахин зэдэлжэ эхилнэ.

Тарянай долгиной түлөө тэмсэл үргэлжэлһөөр.

Фотонь С. БАЛДУЕВАЙ,
Текстнь А. ЖАЛСАНОВАЙ.

ҮТЭЛӨӨБ ГЭЭД ҺУУДАГГҮЙЛ

Үдын совхозой 3-дахи отделениин түб һуурин — Баянголой һү-һаалиин гүүртэдэ Нимын эжы ажал хэрэгээрээ алдартай. Хүл хүнгэн энэ хүгшэн—Цырма Базаровна Базарова пенсидэ гаранхайшье һаа, миин һуужа шададаггүй, һаалишанаар ажаллажа байдаг юм.

Хорёод жэлдэ таһалгаряагүй һаалишанаар хүдэлһэн, дүй дүршэлөөр баяжаһан Цырма Базаровна үбһэ тэжээлээр дутамаг ондо оробошье, оролдолго, харууһалгын хүсөөр бүхы даажа байһан 19 үнеэдээ заашье тураангүй, үнгэрэгшэ жэлдэ толгой бүриһөөнь тугал абажа, бултыень бүрин бүтэнөөр тушааһан, үнеэн бүриһөө 1614 килограмм һү һааһан байха юм.

1964 оной түрүүшын кварталай дүн гаргахада нүхэр Базарова баһал отделени соогоо эрхимлэжэ, аймагай хүндэлэлэй самбарта тэрэнэй нэрэнь бэшээтэй.

— Апрельһээ һолоомо, силос аммиагтай уһан соо дэбтээгээд, малдаа эдюулдэг болонхойбди. Тиихэдэ амта, шэмэ ородог, зөөлэхэншье болодог. Үшөө тэжээлэй дрожжо хэрэглэнэбди. Эдэ бүгэдые зүбөөр хэрэглэжэ эдюулбэл, болохотойл юумэ ха,—гэжэ Цырма Базаровна хөөрэнэ.

Н. ХАЗУЕВ,
худөө бэшэгшэ.

Хори.

БУУСА ШАДАРАЙ ГАЗАР ХЭДЫ ШЭНЭЭН БАЙХАБ?

Тайлбари

Газар эдлэлгын, илангаяа совхозууд болон гүрэнэй предприятинуудта хүдэлдэг хүдэлмэришэд, алба хаагшадай бууса шадархи газарай хэмжээе тодорхойлһон ёһо гурим һүүлэй үедэ нилээд хубилалтада ороһон байна. Энээн тушаа гол түлэбынь хөөрэжэ үгыт гэһэн асуудалтайгаар Мухар-Шэбэрэй үйлэдбэриин управлениин «Эрдэм», Хяагтын управлениин Сэлэнгын болон бусад совхозуудай хүдэлмэрилэгшэд редакцида хандаһан байна.

Тэрэ гуйлтыень дүүргэлтэ болгон, республикын прокуророй ахалагша туһалагша нүхэр И. М. БАЛУРОВАЙ статья доро тунхагланабди.

Совхозуудай, худөө ажахын гүрэнэй бусад предприятинуудай болон эмхи зургаануудай хүдэлмэришэд, алба хаагшадта, тэрэшэлэн тэдэ предприятинуудай эмхи зургаануудай газар дээрэ ажаһуудаг анхан колхознигууд байһан үтэлһэн үбгэд, хүгшэдтэ, алибаа шалтагаанаар ажал хэжэ шадахаяа болиһон хүнүүдтэ, худөө ажахын мэргэжэлтэдтэ, һургуулиин директорнүүд, һуралсалай талые даагшад, багшанарта, медицинскэ болон холбооной хүдэлмэрилэгшэдтэ, һү-тоһоной заводуудай, совхозрабкоопууд болон сельпонуудай хүдэлмэрилэгшэдтэ таһалагдаха бууса шадарай газарые 25 сото хэмжээтэй байхаар тодорхойлогдобо.

Хэрбээ дээрэ хэлэгдэһэн хүнүүдэй хүдэлдэг газарнууд город гү, али курорт шадарай зонодо ородог байгаа һаань, тэдэнэй бууса шадарай участок 20 сото байха ёһотой.

Совхоздо гү, али худөө ажахын үйлэдбэридэ хабаагүй предприяти, эмхи зургаануудта хүдэлжэ байдаг аад, харин ямар нэгэн совхозой, тэрэшэлэн худөө ажахын гүрэнэй предприятиин газар дээрэ ажаһуудаг айлнууд 15 сото газар эдлэхэ эрхэтэй. Хэрбээ тэрэ ажаһуудаг газарынь город гү, али курорт шадарай зонодо ородог һаань, 10 сото газар тэдэндэ таһалагдаха байна.

Һалагдадаг газартай тосхонуудтахи айлнуудай бууса шадарай газарай хэмжээн хахадтань хүрэтэр хороогдохо зэргэтэй.

Манай республикын Министрнүүдэй Соведэй 1964 оной январиин 13-да абаһан тогтоолой үндэһөөр Улаан-Үдые тойроод 30 километрэй, тиихэдэ Гусиноозерск, Закаменск, Хяагта, Бабушкин городуудые тойроод 15 километрэй оршон тойронхи газар хото шадарай зоно гэжэ тоологдодог. Тиимэһээ эндэхи тосхон, һууринуудай хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай бууса шадархи газарай хэмжээн (барилга доро дараргдаһаниие оруулалсаад) 20 сотоһоо дээшэ байха ёһогүй.

Бууса шадарай газаргүй аад, совхоздо гү, али худөө ажахын гүрэнэй предприяти болон эмхи зургаануудта хүдэлжэ байдаг хүдэлмэришэд, алба хаагшадай, тэрэшэлэн тэндэ ажаһуудаг анхан колхозой гэшүүд байһан үбгэд, хүгшэдэй, ямар нэгэн шалтагаанаар ажал хэжэ шадахагүй хүнүүдэй, худөө ажахын мэргэжэлтэдэй, һургуулинуудай директор, һуралсалай таһагые даагшанар болон багшанарай, медицинскэ, холбооной холбооной, һү-тоһоной заводуудай, совхозрабкоопуудай болон сельпонуудай хүдэлмэрилэгшэдэй бүлэнэрэй огород тарихын тулада 15 сото (город шадарай зонодо 10 сото) газар таһалжа үгэхөөр РСФСР-эй правительствын тогтоол дотор бэшэтдэнхэй.

Һалагдадаг газарта иимэ участогай таһалагдабал, тэрэнэй хэмжээн хахадтань оруулагдаха юм. Тиихэдэ огород тарихаар абаһан газар дээрээ олон жэлэй үрэ-жэмэстэ ургамалнуудые һуулгажа болохогүй.

Айлда таһалагдаһан бууса шадарай участок шадаал һаа, нэгэ газарта үгтэбэл һайн. Тиигэбэшье тосхон, һууринуудые аятай зүбөөр түбхинүүлхэ зорилгые хараада абажа, нэгэ айлда таһалагдаха газарые заримынь бууса шадарнь, бэшыень ондоо тээ үгэжэ болохо эрхэ ажахын хүтэлбэрилэгшэдтэ олгогдоно.

Бууса шадарай, мүн огородой газар таһалалга совхозой директорэй гү, али ажахын хүтэлбэрилэгшын захиралтаар баталагдан тогтоогдохо ёһотой.

Иимэ ушарай болоод байхада мүнөө манай республикын совхозууд, худөө ажахын гүрэнэй бусад предприятинуудаар бууса шадарай газар тэгшэлэгдэжэ, гуримшуулагдажа байна. Зүгөөр энэ шухала хүдэлмэри бүри ойрын үедэ, огород тарилгын урда тээ бэелүүлэгдэһэн байха зэргэтэй. Гэбэшье энэ хэрэг зарим совхозуудта юунд... жагайруулагдана. Тиихэ мүн... дөө ажалда ямаршье хам... худөөдэ ажаһуудаг айлнуу... зар шэнээр таһалагдан үг... гэгүй. Энэ ушарта һунга... шаалда хүдэлхөөр дэбжүү... инвалид болоһон, пенсидэ ... аад, нютагтаа үлэһэн хүнүү... ляар тодорхойлогдоһон нор... зар таһалагдаха болоно.

Совхозһоо сэрэгэй албанд... һан, тусхай дунда болон зэ... гуулинуудта һуража байһа... дэй гэр бүлынь тэдэнэйнгээ ... жэ байһан нютагтаа ... һаань, тусхайта газараар ... даха байха. Хэрбээ ажал... жа, ондоо эмхи зургаанда ... предприятида орожо хүд... бууса шадарайнь (огородойн... рай хэмжээн хахадтаа орүү... Тиихэдэ хаанашье хүдэлдэ... балзатан ябадаг хүдэлмэри... най хүнэй бууса шадарай газ... онно (аймагай) Соведэй гү... мой шиидхэбэриин ёһоор сум... даха хуулитай.

Колхозой айлнуудай, колх... зар дээрэ ажаһуугшадай бу... дарай газарай хэмжээн хүд... хын артелиин Уставай ёһо... тоогдон хизаарлагдадаг газ... гэбэшье бууса шадархи газ... тын ашатай туһатай ажал... хозонигуудые һамааруулжа ... гүйгөөр тодорхойлогдохо з...

Республикын зарим кол... даар бууса шадарай газар... жээе зарим тэды хороохо ... хүдэлмэри хэгдэжэ байна.

И. БАЛУ...

„МОСКВАГАЙ ОДОД" ЯЛАРА...

МОСКВА, майн 13. (ТАСС-ай корр.) «Москвагай одод» гэжэ фестивалиин түгэсхэлэй концерт Кремлиин Съезднүүдэй ордон соо мүнөөдэр болобо. Юһэн үдэрэй турша соо ниислэлдэмнай болоошо фестивальда хабаадаһан искусствын элитэ ехэ мастернууд ороной эгээн томо сценэ дээрэ гаража, гайхамшагта бэлигээ харуулба.

Энэнь театр болон хүгжэмэй, балет болон арадай хатарай түлөөлэгшэдэй хабаадалгатай иимэ ехэ түрүүшын һайндэр болоо... Эрхим театрнууд, алдаршаһан ансамбльнууд, арадтаа магтуулдаг артистнууд, дуушад болон хүгжэмшэд бэлиг шадабаряараа москвагайхидые, ниислэлдэ ерэһэн айлшадые баясуулаа. Тус фестивалиие 120 мянган хүн хараа.

Кремлиин Съезднүүдэй ордон соо болоһон концерт Шостаковичой «Баясхаланта увертюрээр» эхилбэ. Ороной Ехэ театрһаа алдаршажа суурхаһан «Ехэ балет», тэндэхи оркестр, дуу болон хатарай мастернууд бэлиг шадабаряа харуулба. Нью-Йорк, Париж, Лондон ба Каир, Прага, Варшава городууд тэдэнэрые нэрьемэ альга ташалгаар угтадаг. Суута балеринэнүүд — М. Плисецкая, Н. Фадеечев, Р. Стручкова болон Н. Лапаури гэгшэд илангаяа шалгараа. Совет оперын гайхамшаг бэлигтэн Т. Милашкина, суута дуушад И. Петров, П. Лисициантай хамта концертын программые шэмэглэнэ. Ехэ театрай гайхамшагта мастернууд һүүлэй үеын эрхим оперонуудһаа хэһэгүүдые гүйсэдхөө.

И. Моисеевэй хүтэлбэрилдэг СССР-эй Арадай хатарай ансамбль, мартагдашагүй «Березка» ансамблиин артистнууд Кремлиин ордоной сценэ дээрэ угаа гоёор наадабад. Ород хатарай урматай ритм, басагадай хатардаг уян нугархай танцанууд бүхы дэлхэйн хүнүүдэй — Аляскаһаа Галта газар хүрэтэр хүн зоной дурые буляаһан байна. Мүнөөшье эдэ коллективүүд эрхим номернуудаа — «Зун» гэһэн хатар, цыгануудай сюитэ, «Березка» «Карусель» гэжэ басагадай хатар гүйсэд... харагшадые баясуулаа.

...Александровой нэрэ... улаан тугта дуу, хатарай ан... лиин артистнууд сценэ дээ... рана. Элдэб гоё һайхан ду... дые — солдадуудай походн... нууд, арадай дуунуудай ун... аялганууд, «Хованщина» о... һоо хоор зэдэлнэ. «Запорож... гэжэ Репинэй суута зураг... ройнуудые һүүлдэнь харуу...

А. Райкинай ябаһан лэ га... тэрэниие шэдитэ хүн гэжэ ... дэг. Эндэ болоһон концерт... нинградһаа тэрэ гансаара... саа. Иигэжэ искусствын үшө... һайндэрэй, «һаруул һүни» ... фестивалиин эстафетэ дам... абаба гээшэ.

Фанфаранууд дахинаа за... Хамталмал оркестр К. Конд... най хүтэлбэри доро Чайков... «1812 он» гэһэн баярай уве... гүйсэдхөө. Кремлиин ордо... жа носоһон олон үнгэтэ га... дааруаа «Москвагай одод... һаруул сэбэр, хүнэй дура т... баясхаланта совет искус... һайндэрые амаршална.

«Юность» гэжэ залуушуулай театрай табиһан «Революциин нэрээр» гэһэн спектакль Уссурийскда халуунаар угтагдаа. Олониитын эмхи дээрэ хүдэлжэ байһан энэ театрай зүжэгүүдтэ 40 гаран хүн —аха классуудай һурагшад, студентнүүд, хүдэлмэришэд наададаг. Зураг дээрэ: «Юность» театрай залуу артистнууд «Революциин нэрээр» спектакльда бэлдэнэ.
ТАСС-ай фотохронико.

УРГАМАЛНУУДЫЕ ХАМГААЛГАДА ХИМИИН АША ТУҺ...

Урагмалые хамгаалха Бүхэсоюзна институдай директор И. М. ПОЛЯКОВОЙ хөөрөөнһөө

Тарян болон үрэ жэмэстэ саадуудые элдэб үбшэн болон хорхой шумуулһаа хамгаалха гээшэ шухала зорилгонуудай нэгэн мүн. Энэ ушаралһаа худөө ажахыда тохёолдодог гарза гай тон ехэ юм. Дэлхэйн статистикын мэдээнэй ёһоор бүхы дэлхэй дээрэ абтаха ургасын аяар 20 процентынь элдэб хорхой шумуулда эдигдэдэг, ургамалай хохидолто үбшэндэ дайрагдадаг байна. Хүнэй таридаг бүхы ургамалда хамта дээрээ 600 шахуу элдэб үбшэн бии гэжэ тодоруулагданхай. Москва шадарай эрхэ байдал дээрэ абажа үзэхэдэ, аяар 400 шахуу ондоо түрэлэй хорхой шумуултай тэмсэл ябуулха хэрэгтэй.

Ургамалай далайе хамгаалха тэмсэлдэ хими эгээн шухала арга нүхэсэл боложо үгэнэ. Жэл ерэхэ бүри аша түһатай элдэб химикадууд олоор гаргагдана, үйлэдбэрилэгдэдэг хэмжээнииинь ехэ болоно. Ургамалай үбшэ хабшые, тэдэнэй дайсадые хүнэй сүм усадхаха саг ерэхэ юм.

— Худөө ажахын эрилтые хэрэгтэй химикадуудаарнь гүйсэд хангаад байхадаа, манай орон айхабтар ехэ продукци нэмэжэ абадаг болохо байна,—гээд ургамалнуудые хамгаалха Бүхэсоюзна институдай директор, ВАСХНИЛ-ай гэшүүн-корреспондент И. М. Поляков ТАСС-ай корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө хэлээ һэн. — Тусхайлан хэлэбэл, жэл бүхэндэ ороoһо тарянай ургаса абалга 25 миллион тонно, хлопогой — миллион шахуу тонно, хартаабхын ургаса 5 миллион тонноор дээшэлхэ байна.

Худөө ажахыда хими үргэнөөр хэрэглэн, үндэр баян ургаса абаха талаар иимэ жэшээ харуулая. Институдай хэһэн шэнжэлгын ёһоор тарилга дээрэ хэрэглэгдэһэн химическэ хүдэлмэридэ нэгэ түхэригэй гаргаша тэрэл жэлдээ 10—12 түхэригһөө доошо бэшэ олзо доход оруулна.

Ургамалай үбшэн болон хорото хорхой шумуулнуудтай тэмсэл ябуулха элдэб препарадууд научна эмхи зургаануудай лабораторинуудта элбэгээр үгтэнэ. Ороoһото, техническэ ургамалнуудые, мүн овощ хамгаалха талаар аша үрэ ехэтэй шэнэ химикадууд бии болоо. Севин, фосфамид гэдэг химикадууд саад, огород ургуулагшадай зүгһөө һайн сэгнэлтэдэ хүртэһэн байна. Эдэ химикадуудые ургамалай ургажа байһан алишье үедэ хэрэглэжэ болохо юм. Яһала һайн аша үрэтэй байһыень иимэ жэшээ дээрэ харуулжа болоно. Краснодарай хизаарай Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо намар таригдаһан шэниисые хлорофос гэжэ химикадаар сүршэһэнэйнь һүүлдэ 2600 гектарай га бүриһөө 2 центнер ороoһо нэмэжэ абаһан байна.

Ургажа байһан ургамалай организмда нэбтэрэн ородог препарадууд бүришье һаа һонирхолтой. Үндэһөөрнь, эшэ набшаһаарнь дамжан, ургамалай организмда (клеткэнүүдтэнь) орожо, шүүһыень хоротой болгодог байха юм. Тиимэһээнь элдэб хорхой шумуулнууд тэрэ ургамалда халдахаяа болидог. Таджигай ССР-эй Куйбышевай нэрэмжэтэ колхоздо тиимэ препарадуудай нэгэн—меркаптофос гээшые үргэнөөр хэрэглэһэн байгаа. Тэрэнэй ашаар 380 гектарай га бүриһөө 6 центнер хлопок нэмэжэ абаа һэн.

Хабарай тарилгын урда тээ үрэһэ хүрэнгэ хордохо хэрэгтэ химиин аша үрэ илангаяа ехэ. Энэ хэрэгтэ зорюулагдаһан хэдэн ондоо химикадууд бии. Тэдэнэй олонхинь өөһэдынгөө гансахан үүргые дүүргэхэһээ гадна, ургамалай ургасые түргэдхэдэг байна. Үрэһэ хүрэнгэ хордохо холимол химикат—гексахлорбензоло гэдэгэй үлэмжэ һайн байһаниие таряашад мэдэдэг болоо. Энэ хүдэлмэриие тусхай заабариин ёһоор, һайнаар үнгэргэбэл, ороoһото ургамалай ургаса гектар бүридэ 3 центнерээр дээшэлдэг байна.

Ургамалай эшэ набшаһанда хоро хүргэдэг элдэб үбшэн дүүрэн бии. Тэдэниие гүйсэд усадхаха арга үгы шахуу байһан. Химикат ехээр хэрэглэхэдэ ургамалай хальһые галдадаг, набшаһыень унагаажархидаг. Мүнөө шэнэ препарадууд — цинеб, цирам, фигон, каптан гэхэ мэтэнүүд бии болоо. Эдэ химикадуудые зүбөөр, хэм хэмжүүр соонь хэрэглээд байхада, ургамалда ямаршье хоро хүргэгдэхэгүй, яблока, груша, хартаабхын, помидорой, свёкло ба үгэрсын эшэ набшаһануудые хатаадаг үбшэнүүдые усадхан үгы хэнэ.

Химическэ эдэ зүйлнүүдэй үшөө һайн талань юуб гэхэдэ, үнэгүй зүйлһөө үйлэдбэрилэгдэнэ. Мүнөө химическэ промышленностиин предприятинууд саад, огородуудай ургамалнуудта аша туһатай, хямда сэнтэй химикадуудые элбэгээр гаргадаг болохонь. Шэнэ препарадуудые зүбөөр хэрэглэхэ талаар наука ехэ амжалта туйлаа. Һүүлэй үедэ худөө ажахыда гаргаша багатайгаар шэнгэн химикат сүршэхэ арга үргэнөөр хэрэглэгдэжэ эхилбэ. Урдань нэгэ гектар саахарай свёклодо 400 литр химикат сүршэдэг байгаа һаа, мүнөө химикадай шанарай һайн болгогдоһон дээрэһээ оройдоо 60 литр хэрэглэгдэнэ. Тиигэжэ энэ хүдэлмэридэ ажалай бүтээсэ 130 процент хүрэтэр дээшэлжэ, гаргашань 2,5 дахин доошолоо.

Ургамалнуудые хамгаалха Бүхэсоюзна институт Львовой совнархозой инженернүүдтэй хамта ургамалай халдабарита үбшэндэ химикат сасаха тусхай машина зохёон бүтээгээ. Тэрэшэлэн Молдавска совнархозой инженернүүдэй зохёоһон универсальна машина бүри һайн сэгнэлтэдэ хүртэһэн байна. Тэрээгээр хорхой шумуулда хоро сасахаһаа гадна, хабарай тарилгын үедэ плуг гү, али культиватор, мүн зундаа ургамалда үтэгжүүлгэ оруулха түхеэрэлгэ болгоод хэрэглэхэдэ таарана.

Худөө ажахыда хими хэрэглэхэ талаар иимэ амжалтануудай туйлагдажа байбашье, ургамалнуудые хамгаалха хүдэлмэриие оньһожоруулга үшөөл хангалтагүй байһаар. Энэ асуудалые түргөөр шиидхэхын тула худөө ажахын машинануудые бүтээдэг зарим заводуудые химикат сүршэдэг, сасадаг түхеэрэлгэнүүдые гаргалгаар мэргэжүүлхэ шухала.

Химиин туйлалтануудые худөө ажахыда хэрэглэхэ талаар үшөө нэгэ шухала хубинь гэхэдэ, ургамалнуудые элдэб үбшэнһөө, хорхой шумуулһаа хамгаалха хүдэлмэриие зүбөөр эмхидхэлгэ болоно. Промышленностиин үйлэдбэрилһэн химикадуудые гамтайгаар, аша үрэ ехэтэйгээр хэрэглэхын тула хорхой шумуулай үдэн олошордог сагые тодорхойлхо, ямар ургамалда хэзээ, ямар химикат сүршэхэ тухай түсэб зохёохо хэрэгтэй. Жэшээнь, Таджигай ССР-эй Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо энэ хүдэлмэриин һайнаар табигдаһан дээрэһээ бүхы гаргашань гурба дахин доошолуулагдажа, хлопогой, огородой эдеэнэй ургасые эрид дээшэлүүлхэ арга олдоо.

Химическэ зүйлнүүдые микробиологическа препаратуудтай холисолдуулан хэрэглэхэдэ бүри һайн үрэ дүн харуулна.

Ургамалнуудые хамгаалгада химиин али ехэ аша туһатай байһандань ямаршье арсалта байхагүй. Гэбэшье ургасын дайсадтай тэмсэхэ талаар бэшэ арга замуудые мартажа болохо... Хилын саадахи зарим гүр... химикадуудые үргэнөөр х... лэхэ зуураа, үбшэ хабш... диилдэхэгүй, тэсэбэри е... ургамалнуудай шэнэ сорт ... гуулха талаар ехэ хүдэ... ябуулна. США, Канадада хо... до эдигдэхэгүй кукурузын ... ридэнэ үрэһэн бии болгогд...

Худөө ажахыда хими ... нөөр хэрэглэхэ ушар биологи... ка ба агротехническэ ха... ябуулгануудые үнгэргэхэ х... тэ ямаршье һаад ушаруул... Агротехникын мүнөө үеын ... лалтануудтай зохилдуулан ... гамалай дайсадтай тэмсэл ... нөөр ябуулха шухала.

Саад, огородуудай урга... нуудай дайсад — элдэб хо... шумуулнуудые үгы хэхэ ту... биопрепарадууд (витобакт... дендробациллин) туршалга ... һайн сэгнэлтэ абаад, промыш... на үйлэдбэридэ үгтэхээ б...

— Ургамалай үбшэн б... дайсадтай тэмсэл ябуулха ... зүйлэй һайн хэрэгсэлнүүд ... нөө манайда бии, — гээд н... Поляков үгынгөө түгэсхэлд... лэбэ. — Орон доторо эдэ ... лой зүйл элбэг дэлбэг болохо... шаа түрэл партиингаа Прогр... мые бодото дээрэнь бэелүү... тула эдэ хэрэгсэлнүүдые ... нөөр, зүбөөр ашаглаха шухал...

(ТАСС)

БУРЯАД ҮНЭН
2-дохи нюур.
1964 оной майн 17.

...дай зараса, ...ай баатар

ҺАЙХАН СЭДЬХЭЛ

...лудаа юм гү, али яагаа ...нь халахадэ, Татьяна ...ова тугалаа тон муугаар ... Харыт даа, юун гээшэб? ...нуудынь «нарин һубэй-... харашанхай» гэхээр лэ. ...уудыень хэндэ тушаажа ...эн һайжаруулжа шадаха

...удал Анаагай совхозой 5-...ениин хүтэлбэрилэгшэдэй ...боогоо һэн. Хажуугаар ...тизанска сельсоведэй тү-... Александра Михайловна ...нэ хэрэгтэ оролсобо. Орожо ... хэлэбэл даа:

...а Ивановна Серебрюкова ...мдэ ороод гараа һэн. ...ини гэнэ. Тэрээндэл най-...анай депутат, хэлэһэн үгэ-...ал хүн.

...алиин богонихон нэгэ үдэр. ...ан Үдэ мүрэниие уруудан ... Хаанаһаашьеб ууртай һал-...риэ. Саһа шэдэлээдшье ...һажаал болоһон нэгэ эхэ-... һүрин алхална. Шарайнь ...эшэг нюдэдынь миһэрнэ... ... сельсоведэй гүйсэдкомой ...болохонь.

...нууд булта сугларанхай. ...алжалгын хатуу, сүлөөгүй ...м. Зүбшэн хэлсэхэ шухала ...уд яһала олон. Илангаяа ...удал Елена Ивановнагай ...хэлдэ хюмһа руу шаагда-...ной шартэһэн шэнгеэр ...обо.

...эдкомой гэшүүд! Нюулта-гүй. Медицинскэ хангалга яаха аргагүй муу. Иимэ байдал тэсэхэ аргамнай һалаа,—гэжэ эндэхи найман жэлэй һургуулиин багша Евдокия Харитоновна Байронова хэлэбэ.

Тэндэ һуугшад юундэшьеб абяа гарабагүй. Табадахи отделениие даагша Александр Белоусов энэ аали номгон байдалые таһална:

—Би ойлгоногүйб. Фельдшер Екатерина Ильина холын малшадта ошохоёо арсана. Тэрэнэй аяг аашые би ойлгоногүйб. Хэмжээ абахаар болоо.

«Катеринушка, яажа байгаа гээшэбши? Үгы, ши хүнүүдые ойлгохо ёһотойш. Ши гансал өөрынгөө түлөө ажаһууна бэшэш»—гэһэн һаналнууд Елена Ивановнагай бодолые хүлгүүлбэ. Уралнуудынь үлэ мэдэг шэшэрэн, тэрэ хэлэжэ оробо. Эх, Катя, Катя, жаргалтай сагта түрэһэн басаганши. Теэд ойлгыш, хүн шамһаа ехэ юумэ эринэ бэшэ. Шинии ажал, эмнэлгын ажалшни, юрын аад, айхабтар ехэ удха шанартай. Шамайе малшад, хонишод хүлеэнэ. Өөрынгөө ажал, уялгаһаа хашарнаш, юун зоболонтой юм гэнэш? Харин манай эсэгэнэрэй, минии үетэнэй залуу, бага наһые мэдээ һаа яахабши?

Эх, Катя, Катя! Би шинии эхэ болохоор хүн байнаб. Үнгэрэгшэ дайнай үедэ огородой бригадын бригадир ябахадамни намайе хаанашье эльгээгшэ һэн. Би нэгэшье арсаагүйб. Арсаха эрхэгүй байгааб.

Ажалай намтар бэшэ ажабайдалайм намтар болошохонь гү? Би олые шашаха дурагүйб.

...Сельсоведэй депутадай таһалга түр зуура шэмээгүй болошобо. Аляаһанайшье ниидэхэ дуулдамаар. Фельдшер Екатерина Ильина улайшоо, хоёр нюдэниинь нулимсаар дүүрэшоо. Ошохошьеб, үгышьеб гэжэ хэлэбэгүй.

Елена Ивановна Серебрюкова нээрээшье өөрынгөө жэшээтэ ажалаар олондоо хүндэтэй, суутай болоһон. Арбан найман жэлдэ овощ ургуулдаг бригадые хүтэлбэрилөө, арбан жэлдэ һаалишанаар ажаллаа. Арбан нэгэ үхибүү тэжээжэ, хүлыень дүрөөдэ, гарыень ганзагада хүргөө. 1963 ондо Елена Ивановна пенсидэ гараа һэн. Тиибэшье удангүй һү һаалиин фермэ гүйжэ ерэбэ:

— Һүн доошолоо гү даа. Сельсоведэй түрүүлэгшэтэй хөөрэлдөөб. Намда хэдэн үнеэ үгэгты. Ажалгүй һууже шаданагүйб...

— Нёдондо жэлдэ Елена Ивановна һү һааха уялгаяа үлүүлэн дүүргэжэ, фермын түрүүшүүлэй тоодо ороо юм,—гэжэ һаалишан Галина Дунаева хөөрэнэ.

...Харин мүнөө. Татьяна Цыденжаповаһаа тушаажа абаһан тугалнуудынь тангаршаалдан гүйлдэнэ. Тарган тобир. Мүргэлдөөдшье үзэнэ. Юрэдөөл харууһанай хүсэн гээшэ ха даа.

Елена Ивановнагай тугалнуудтаа зуураһан талха эдюулжэ байтарнь нэгэ хүн ооглобо:

—Елена Ивановна, һайн гут?

Харахадань фельдшер Екатерина Ильина томо сүүмхэ үргэлэнхэй, хорёогойнь хажууда зогсожо байба.

— Хаана ошохошниб?

— Гүүртэ, малшадта. Неделидээ 2 дахин ябанаб. Елена Ивановна, та намайе хүлисэгты, дураа бү гутагты.

— Бараг ааб даа, басагамни. Малшадаараа һайн ябаад ерыш даа.

— Зай, зай. Баяртай, Елена Ивановна!

Ц. ДЫМБРЫЛОВ.

Хори.

...ОЁЛШОДОЙ ҺУРАЛСАЛ

...нын совхозой партийна комитет эндэ һаяхан семинар үн... Партийна, комсомолой эхин организацинуудай секретарьнар, ...ай цеховой комитедүүдэй түрүүлэгшэнэр, клубууд, соёлой бай-... даагшад энээндэ хабаадалсаба.

... зоной дунда ябуулдаг ойлгууламжын хүдэлмэри үрэ нүлөө ...гохо, улам шангадхаха тухай хөөрэлдөөн болобо. Семинарта ... дүй дүршэл тухайгаа хэлсэжэ, мүн ажаглалта, дурадхал-... ...уулаа.

...комой секретарь нүхэр Козлов семинарай хүдэлмэри тобшо-... ...гэ хэлэһэн байна.

Е. Золтоев.

...ай уншагшадай рассказуудһаа

ЯАРААД, ДААРАБА

...ын янгинама хүйтэн вос-...н нэгэ үдэр Петр Тимофе-...уурида гаража ерэхэ гэжэ ... Хара үүлэенһөө хойшо тү-... Табан час багта гэрэйнь га-...а ерэжэ, жолоошон яарал-... гэр руу ороод:

...айн байна! Зай, бэлэн болоо

...нэ гэһээр, Иван,— гэжэ ...имофеевич харюусаба,—сай-...аад орхиелши.

...онь нүхэрынь мүнөө һая-...ээ эдеэлээд ябанаб гээд ар-...

...й, тиигээ һаа, ябая.

...нынгаа кабинада һуугаад ...нэ. Урдань Түгнын заха-... сагаан тала нэмжынэ.

...ады ябад гээд, ангуушад ...аа барин хотироод, ой тээ-...бад. Машинын харгыһаа ...нь. таряанай талмай гэрэл-... Зуугаад метрэй газарта ...үсүүл шэнги юумэн харла-...дaба.

...нэ юун гээшэб, Петя,— га-... асууба.

...ри юун гээшэб даа,— гэжэ ...нь хайша хэрэгээр харюу-..., тэрэ харлааша юумэндэ ... ошоходоо гэнтэ хашхар-... —Үгы энэш шоно ха юм! ... шоно бэеэрээ үрзыжэ, саа-...һаа, хүйтэн мүртэй юумэ ...бшуу!

...һаа табяад метрэй хэм-... ута һүүлтэ һуужа һууба.

...үтэлжэ ошоёлши, галаараа ...ралтүүлэ,— гэжэ Петр Ти-... жолоошондоо хэлээд, өөрөө ...риба. Машина үшөө нэгэ хотироод, харгыгүй газараар хүүен, хүршэгэнэн ябаба...

Шоно машинын гэрэлһээ хажуу тээшээ һүрөөд, саһан дээрэ һуушаба.

— Үшөө нэгэ заа дүтэлжэ ошодог һаа,— гэжэ Петр Тимофеевич дуугарна.

Энэ үедэ машинань хойноо саһа үрхирүүлһээр бүри түргөөр ябана. Машина убша хоёрой хоорондо заахан лэ зай үлөөд байба.

Петр Тимофеевич хажуу тээхи сонхынгоо шэл доошонь буулгаад, сэжээрээ бултайба.

— Үшөө нэгэ заа дүтэлэ, үшөө,— гэнэ.

Шоно һууриһаа бодожо саашаа нэгэ заа болоод лэ дахин сонсойжо һуушаба. Ангуушан буугаа шоно тээшэ шагаажа эхилбэ.

Машина тэгшэ бэшэ, харгыгүй газараар арьяатанай хойноһоо дахажал ябана. Түргэн ябаһан машинын дондороон соогуур Петр Тимофеевич һайнаар шагаажа ядана. Тэрэ арайш гэжэ ута һүүлтые хараадаа торсолдуулба хаш...

— Холо хаанаш ошохогүйш даа, яндан,—гэжэ ангуушан өөртөө шэбшэнэ.

Буугай һүрүүтэй байтарнь, гэнтэ хүлеэгдээгүй юумэн болошобо. Һубаг, ханааб татагдаһан газар дээгүүр хүр саһан ехээр хаягдашаһан байжа, түргэн ябадалаараа гүйжэ ябаһан машинань тэрээн уруу шаагдашана. Петр Тимофеевич ехээр һэжэрэгдэхэдээ, шагаажа байһан буугаа алдахынгаа тэндэ шабхыень даражархиһан байба. Һүүлээрнь нэгэ юуманэй булай шангаар буудалдляар тэһэрхэ абяан дуулдашана. Машинын каподой баруун хажууһаа арбагар арбагар юумэнүүд өөдөө һүрэшэбэ. Ханааб руу ороод байһан машинын урда хажуу халтa өөдөө үргэгдэнхэй.

Эдэ бүгэдэ юумэн нюдэ сабшаха зуура түргэн саг соо болоно, хоёр ангууша нүхэд юугээшье ойлгобогүй. Машинаһаа тэдэнэй буужа харахадань, баруун далинь сүмэ һүрэшэнхэй, урда баруун мөөрнь тэһэршэнхэй байба. Хиигээ табижархиһан мөөрнь доошоо нялсайгаад, энеэжэ байһан шэнги үзэгдэбэ.

Тэдэнэр хайшан гэжэ эндэһээ машинаяа гаргалтай гээшэб гэжэ олон табые бодон машинаяа тойроно. Теэд ханаабһаа гарахадаш ямар туһаб даа, ондоо мөөр үгы бшуу...

Харин тэрэ шононь ехэл нэтэрүү шоно байгаа. Наяад метрэй газарта сомсойжо һуугаад, ангуушадые адаглан харана.

— Үшөө һуужал байнал!— гэжэ Петр Тимофеевич убшые хараад, шэбшэнэ.— Мүнөө һайнаал үзэхэ байхаш даа,— гэжэ хөротойгоор дуугараад, патроноо гаргаха гэбэ. Теэд... Патрон абан гэһээнь тэрэнь һомологдоогүй байба. Мүн хоёрдохинь, гурбадахинь... Петр Тимофеевич яараан дундаа ондоо патронтаж абажа ерэһэнээ һаял ойлгобо.

Харин шононь һанаа амархан һуужал һууна. Петр Тимофеевич арьяатанһаа үһөөгөө абаха аргагүй байһандаа нюдаргаа дээрэ үргэн зангидаад, хашхаржархиба.

— Байза даа, шамайе! Нэгэтэл нэтэ дайралдахал байхаш, яндан!

Р. ЦЫДЫПОВ.

Киевэй урданай болон мүнөөнэй түүхэ тухай хэлэгдэһэн ямаршье ном, домог соо хараха болоо һаа, «Арсенал» заводто зорюулагдаһан хуудаһанууд бии юм. Энэмнай 200 жэлэй саада тээ байгуулагдаһан эгээн үнинэй предприятинуудай нэгэн болохоһоо гадна, В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ «Арсенал» завод Украинын хүдэлмэришэн ангиин баатарлиг ажал хэрэгүүдэй бодото түүхэ мүн болоно.

Агууехэ Октябриин социалис революцида болон граждан дайнда хабаадагшад мүнөөшье эндэ ажаллаһаар.

Мүнөө заводой коллектив коммунис ажалай нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй. Мүнөөнэй үйлэдбэриин түрүүшүүл-залуушуул аха нүхэдэйнгөө хэжэ байһан ажалые нэрэтэй түрэтэйгөөр халан абажа үргэлжэлүүлнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1917 — 1918 онуудта «Арсенал» завод дээрэ болоһон революционно восстанида хабаадалсаһан Николай Максимович Животенко (зүүн гарһаа) Василий Александрович Баскаков залуу хүдэлмэришэдэй дунда байна.

ТАСС-ай фотохронико.

МАНАЙ ХАКАССИ

Анатолий ОРЕШКОВ,
Хакасай автономито областиин ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ

Красноярска хизаарай урда зүгтэ оршодог Хакасые элдэб юумээр элбэг баян нютаг гэжэ хэлсэдэг. Хада уула, ой тайга, үргэлжэ нэмжыһэн тала газаршье эндэ олохот. Харин хуушанай ба мүнөө сагые түүхын талаһаа хараад үзэбэл, илгаань бүри ехэ юм. Шэнэ һонинние хэблэдэг агентствын корреспондент Хакасай автономито областиин ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Анатолий Орешковые энээн тухай хөөрэжэ үгэхыень гуйба.

Ойрын үдэрнүүдтэ ажалдаа ошожо ябахадаа, областной театрта «Отелло» табигдахань гэһэн олон афиша Абаканай үйлсэнүүдтэ харанабди. Зүжэгэй гол рольдо хакасс Алексей Щетинин наадана.

Хакасай сценэ дээрэһээ, хакас хэлэн дээрэ Шекспирые наададаг болоо! Табяад жэлэй саада тээ минии арад хаанта Россин эгээн барга харанхы, дарагданги арадуудай нэгэн байһан юм. Тиихэдэ хакас арадта өөрын литература, зүжэг, уран зураг, театр гэжэ байгаагүй. Нютагай зоной дунда ном, бэшэг мэдэхэ хүниие олохонь бэрхэ һэн. Тойроод ядуу тулюур, харанхы байдал. Хүн зомнай үбшэ хабшанда нэрбэгдэжэ, үлэнхэ гуринха байдалһаа олоороо үхэжэ хосордог байһан.

Ороной бүхы үндэһэ яһатанда жаргалай зам нээһэн Октябриин ехэ революциһаа хойшо түрэл арадаймни шэнэ түүхэ эхилэнхэй. Хакасууд өөрын гүрэн түрын эрхэтэй болоо. 1930 ондо Хакасай автономито область байгуулагдаһан юм. Экономико болон соёл культурынгаа хүгжэлтын талаар манай область богонихон болзор соо ехэ амжалтануудые туйлаа.

Мүнөө областиин арад зоной ехэнхи хубинь промышленностьда хүдэлнэ: барилгашад, металлург, геолог, химик болон шахтёрнууд юм. Хэрбээ 1913 ондо оройдоол арбаад шахуу шахта, уурхайнууд байһан һаа, харин мүнөө 100 гаран промышленна предприятинууд тоологдоно. Продукци үйлэдбэрилгын хэмжээн 250 дахин шахуу ургаа.

Совет засагай үедэ промышленностиин олон һалбаринууд: горнорудна, нүүрһэнэй, ой мододой, модо болбосоруулгын, хүнгэн, эдеэ хоолой промышленность шэнээр байгуулагдаа. Совет геологууд байгаалиин ехэ баялигуудые: шулуун нүүрһэ, төмэрэй, зэдэй, молибденэй руда, фосфорит, дабһан гэхэ мэтэ олон ашагта малтамалнуудые нээһэн байна. Тэдэнэй заримаииинь мүнөө ашаглагдажа эхилээ.

Жэлдээ дүрбэ миллион шахуу тонно нүүрһэ гүрэндөө үгэдэг шахтёрнуудай город — Черногорскые Сибириин кочегарка гэжэ нэрлэдэг. Абакандахи төмэрэй рудагай уурхайһаа жэлдээ гурбан миллион шахуу тонно руда абтадаг. Энээнһээ бүри томо, Тейскэ уурхайн барилга эхилээ. Ороной олон предприятинуудые шухаг металлаар хангадаг Сорско молибденэй комбинат олондо мэдээжэ болонхой.

Хакасай ерээдүйн байдал Саянай промышленно-аграрна томо барилгануудтай нягта холбоотой юм. Дэлхэй дээрэ эгээн томо, 6 миллион киловатт хүсэтэй Саяно-Шушенска гидроэлектростанци тэрэниие электрын элшэ хүсөөр хангаха юм. Саянай комплексын олон предприятинууд Хакасай газар дээрэ оршодог. Ашагта малтамалнуудай, химиин зүйлнүүдэй хизааргүй ехэ баялигууд промышленностяа улам хүгжөөхэ, томо предприятинуудые шэнээр бии болгохо дүүрэн арга олгоно.

Хакасые Сибириин таряагаар баян газар гэжэ нэрлэдэг. Эндэ хахад миллион үлүүтэй га шэнэ, залуур газар эдлэгдээ. Хүдөө ажахын продуктнууд нилээд ехээр абтадаг болоо. Хүдөөдэ шэнэ мэргэжэлнүүд дэлгэрнэ: мүнөө хакассууд гансал хонишод бэшэ, мүн тракторист, комбайнер, механик, жолоошон, зоотехник, агроном мэргэжэлтэй болонхой.

Областиин нэлэнхы талатай районуудта уһалууриин барилга үргэнөөр хэгдэнэ. Сибирьтэхи эгээн томо Койбальска уһалууриин түхеэрэлгэ баригдажа байна. Июсска уһалууриин, уһаар элбэгжүүлгын түхеэрэлгэ энээнһээшье томо гол һубагай утань 200 километр болохо.

Соёл культурыншье талаар амжалтамнай ехэ. Өөһэдын интеллигенци бии болоо, тэдэнэй олонхинь промышленность болон хүдөө ажахыда хүдэлдэг мэргэжэлтэд юм. Хакасууд өөһэдын багша, журналист, эрдэмтэ, уран зохёолшо, артист, композиторнуудтай болонхой. Уран зохёолшодой, уран зураашадай, журналистнуудай холбоонууд, үндэһэн драмын театр байгуулагдаа. Хакаста арадай гурбан театр, «Жарки» гэжэ арадай ансамбль бии юм.

Олон һургуули, клуб, соёлой байшан, библиотеканууд область дотор бии. 1913 онойхитой жэшэбэл, һургуулинуудай тоо 35 дахин олон болоо. Дээдэ, тусхай дунда һургуулинууд — багшанарай училищи, медицинскэ, хүгжэмэй, хүдөө ажахын болон горно техникумүүд бии. Областиин хүн зоной 30 шахуу процентнь һурагшад болоно.

Ажалшадай элүүр энхые сахилгын талаар ехэ юумэ хэгдэнэ. 1930 онойхитой сасуулбал, больницануудай тоо 10 дахин болошороо.

(АПН).

Редакцида ерэһэн бэшэг

ТҮРГЭН ТУҺАЛАМЖА ХҮЛЕЭН ГЭХЭДЭ...

Иимэ ушар яһала дайралдадаг. Манай Захааминай аймагай Цакир тосхоной больницын «түргэн туһаламжа» нэгэ часай турша соо хоёр зуу гаран метр газарые дабахаяа болишонхой. Гайхалтай!

1964 оной май һарын табанай үдэр. Цакир тосхондо ажаһуугша Дарима Сосорова гэгшэ газаагаа ябажа ябатараа, гэнтэ зосоогоо муудан, бүглэржэ унашаба.

—Һүү, һай. «Түргэн туһаламжа», эмшэн, врач хэрэгтэй!

Сосоровагай хүршэ хүбүүниинь мэдээ табин алдатараа гүйжэ, Цакирай больницада ошоо. Газаа амигүй болошоод хэбтэһэн Сосорова час үлүүтэй саг соо эмшэлэгшэдые хүлеэһэн гэхэ. Хоёрдохи хүнэй арайшье гэжэ ошоходо, врачнар ерэһэн юм.

Иимэ хойрог ябадал Цакирай больницын зүгһөө нэгэ дахин үзэгдөө бэшэ. Хүнэй элүүр энхые хамгаалха гэжэ табигдаһан хүнүүд һэн хойноо өөһэдынгөө уялгада үнэн сэхээр хандадаг болог лэ гэжэ Цакирай больницын хүтэлбэрилэгшэдтэ шангахан һануулга хэлтэй.

В. ДОРЖИЕВ.

ТОЛИЛОГДООГҮЙ БЭШЭГЭЭР ХЭМЖЭЭН АБТАА

Колхоз, совхоздо һүүлэй үедэ хомууд, тоног, эмээл, тохом, дугааг, тэргэ гэхэ мэтэ хэрэгсэлнүүдэй олдохонь бэрхэтэй болоо. Энэ талаар тусхай эмхи зургаануудта дуулгажа, хэмжээ абхуулхые Бэшүүрэй совхозой хонишон Очиржап Ешиев редакциие гуйһан байгаа.

Энэ хонишоной бэшэг Буркоопсоюзай правленидэ эльгээгдэһэн юм. Тэрэнэй һүүлээр Буркоопсоюзай правлениин түрүүлэгшын орлогшо нүхэр С. Баженов манай редакцида иигэжэ дуулгаба:

Бэшүүрэй совхоз тэргэ, тоног хэрэгтэй соонь худалдажа абаа гэжэ Бэшүүрэй баазын директор маанадта мэдээсээ.

Гэхэ зуура, хомууд, хударга, шожоолхо, хазаар, ногто, боожо, гүүжэ, эмээл, дугааг гэхэ мэтэ хэрэгсэлнүүд Бэшүүрэй баазада, мүн Буркоопсоюзай универсальна баазада бии.

АЭРОФЛОТ ЗУНДАА

МОСКВА. (ТАСС). Граждански авиациин самолёдууд зунай түлэг «халуун» үдэрнүүдтэ 200 мянган пассажирнуудые зөөхэ болоно. Шэнэ расписаниин ёһоор (энэмнай майн 15-һаа хүсэндөө орохо) олохон шэглэлнүүдээр агаарай ехэ онгосонуудай рейсын тоо нилээд нэмэхэ юм.

Курортнуудта ошохо шэглэлнүүд хэзээ бүхэнэйхидэл адли тухашаранги байха. Жэшээлэн хэлэбэл, «Минеральные воды» курортнуудта ороной таби гаран городһоо ерэһэн самолёдууд бууже эхилхэ. «ИЛ-18» Москваһаа Сочи хүрэтэр үдэр бүри 20 үлүүтэй рейс хэхэ юм. Олон һууритай, аятай зохид эдэ лайнернууд хэдэхэн часай турша соо олон тоото пассажирнуудые ниислэл хотоһоо Симферополь, Сухуми, Гудаута, Одессэ болон бусад город-курортнуудта абаашадаг байха.

«ТУ-104» самолёдууд Симферополиие Петропавловска-Камчаткатай холбохо. Энэ самолёт үдэрэй тэн багта Алас-Дурнын аэродромһоо ниидээд, үглөө үглөөгүүрынь Крымдэ бууха. Тиихэ замдаа Хабаровскда, Эрхүүдэ, Новосибирскдэ, Куйбышевта түр зуура бууха. «ИЛ-18» Архангельскһаа Сочи ошохо пассажирнуудые оройдоо 5,5 часай турша соо ниидэжэ абаашаха.

170 хүнэй һууритай «ТУ-114» самолёдууд Москваһаа Хабаровск хүрэтэр үдэр бүри дүрбэн рейс хэхэ. Мүн Москва-Ленинград хоёрой хоорондо ниидэдэг самолёдууд үдэр бүри хоёр мянга шахуу пассажирнуудые зөөхэ юм. Энэ линеэр үдэрэй 11 рейс хүрэтэр хэгдэхэ байха.

СОЦИАЛИС ОРОНУУДААР

ПОРП-гой ЦК-гай ...ТБЮРОГОЙ ШИИДХЭБЭРИ

...дай ажахыда научно-шэн-...гын, конструкторска, про-... эмхи зургаануудай дүүргэ-...үргэнүүдые дээшэлүүлхэ, ... бэелүүлхэ зорилгонууд ... Польшын хүдэлмэришэнэй ...эмэл партиин ЦК-гай по-...ро шиидхэбэри гаргаа. ...ын промышленностьда, ба-..., транспорт болон хэлхеэ ...ндо мүнөө үедэ 82 научно-...элгын институдууд бо-...бэй лабораторинууд, 31 ... конструкторска бюро, 82 ...нэ бюро хүдэлжэ байдаг. ...учно-шэнжэлэлтын конст-...рска болон проектнэ орга-...нуудые бүри зүбөөр, зо-... хүсэнгеэр хэрэглэлгэдэ ту-...ар шухала хэмжээнүүд ...бэри дотор хараалагда-... байна. Тэдэниие бэелүүлгэ ... арадай ажахын саашан-...ническэ дэбжэлтэ хангаха ... туһалха болоно.

...АХА ДҮҮГЭЙ НЭГЭДЭЛ

...Р-эй партийно-правитель-... делегациин Венгридэ ...жа байһантай дашарам-..., венгеро-немецкэ хани ...ай ехэ митинг Буда-... болоо. ВСРП-гэй ЦК-гай ... секретарь Венгриин хү-...шэн-таряашанай револю-... правительствын түрүү-... Янош Кадар, СЕПГ-гэй ... нэгэдэхи секретарь, ГДР-...онэй Соведэй түрүүлэгшэ ... Ульбрихт митинг дээрэ ...лээ.

...рин болон ГДР-эй харил-...боон хадаа социалис оро-... нягта жагсаалай таһар-... хубинь болоно гээд Янош ... хэлээ. Баруун Германиин ...эгээ абахые эрмэлзэгшэд ... аюул тохёолдуулжа магад ... тэрэ онсолон тэмдэглээ.

...оорондын коммунис хүдэлөөнэй нэгэдэлэй асуудалнуудта тогтоходоо, Янош Кадар иигэжэ хэлээ: Хитадай коммунис партиин хүтэлбэрилэгшэдэй һандаргахы ябуулгада эсэргүүсэн, эрид шанга тэмсэл хэхэ ёһотойбди.

ВСРП-гэй болон СЕПГ-гэй хүсэд нэгэн адли үзэл бодолтой байһые Янош Кадар онсолон тэмдэглээ. Коммунис болон хүдэлмэришэнэй партинуудай уласхоорондын зүблөө зарлаха һанамжые хоёр парти дэмжэнэ гээд тэрэ хэлээ.

Удаань Вальтер Ульбрихт иигэжэ хэлээ: Советскэ Союзай ашаар эрхэ сүлөө олоһон манай оронууд совет арадтай, тэрэнэй хүтэлбэрилхы хүсэн болохшо КПСС-тэй хани барисаанай таһаршагүй холбоо барисаатай. Ленинскэ политикын түлөө шууд сэхэ тэмсэлшэ нүхэр Н. С. Хрущев КПСС-е толгойлно.

Мүнөөнэй эрхэ байдалда шэнэ амжалта туйлахын тулада эб найрамдалай хүсэнүүдые нягтаар жагсааха шухала болоно. Теэд иимэ эрхэ байдалда хитад хүтэлбэрилэгшэдэй бэелүүлдэг авантюрис политика эб найрамдалай, демократиин болон социализмын хэрэгтэ ехэ түбэг татана гээд үгэ хэлэгшэ саашань тэмдэглээ. КПСС-тэ эсэргүү хардалга гүрдэлгэнүүдые бидэнэр эрид шууд буруушаанабди. КПСС-тэй, нүхэр Н. С. Хрущевтой бидэнэр үнэн зүрхэнэй хани барисаанай холбоотой байнабди. КПСС уласхоорондын коммунис хүдэлөөнэй манлай байгаа, байһааршье.

Баруун Германиин үһөө мэеэгээ абахые эрмэлзэгшэдэй ээрхэг түримхэй политикые В. Ульбрихт буруушаагаа.

ЭБ НАЙРАМДАЛ ХАНГАХА ГЭЭШЭ ГОЛ ШУХАЛА ХЭРЭГ МҮН

Эб найрамдал аршалан хамгаалха асуудал мүнөөнэй Уласхоорондын оршон байдалда шухалын шухала асуудалнуудай нэгэн болоно. Энэ зорилго бэелүүлхэ гансахан лэ зүб политика гэхэдэ энхэ тайбанаар зэргэ оршон байха политика болоно гэһэн тобшолол нэгэн һаналтайгаар хэхэ зуураа, Болгариин болон Алжирай хүтэлбэрилэгшэд иигэжэ заагаа. Арсалдаата асуудалнуудые амгалан ёһоор шиидхэхэ, буу зэбсэг бүгэдэ ниитэеэрээ, хүсэдөөр хуряаха тухай хэлсээ баталха шухала.

Софида гар табигдаһан болгаро-алжирска хамтын коммюнике соо иигэжэ хэлэгдээ, нүхэд Тодор Живков, Ахмед Бен Белла коммюникедэ гар табиһан байгаа.

ЧЕХОСЛОВАЦКО-АЛЖИРСКА ХЭЛСЭЭН

Чехословацко-алжирска хэлсээн Прагада болоо. Али алинайнгаа һонирходог асуудалнуудаар делегацинууд һанамжануудаа мэдэлсээ. Хоёр ороной хоорондохи хани ёһоной холбоо болон харилсаа саашадань хүгжөөхэ арга боломжонуудые тэдэнэр зүбшэн хэлсэһэн байна.

Мүнөөнэй уласхоорондын гол асуудалнуудые шиидхэхэ, Чехословакиин Социалис Республикын болон Алжирай Арадай Демократическа Республикын хоорондо политическэ, экономическа, соёл культурын талаар харилсаа холбоо саашадань хүгжөөн гүнзэгырүүлхэ тухай хүсэд нэгэн һанал бодолтой байһаниинь хэлсээнэй үедэ тэмдэглэтдэһэн байха юм.

ЮГОСЛАВИ ЧЕХОСЛОВАКИ ХОЁРОЙ ЭКОНОМИЧЕСКА ХОЛБООН

Чехословакиин гадаадын худалдаа наймаанай министр Франтишек Гамоуз Югославида табан хоногто байһанайнгаа һүүлээр Белградһаа мордобо. Хоёр ороной хоорондо худалдаа наймаа хүгжөөхэ саашанхи хараа замууд тухай, капитальна түхеэрэлгэнүүдые абалсахын тулада бэе бэедээ урьһаламжа үгэлсэхэ тухай, мүн экономическа харилсаануудай бусад асуудалнуудаар Югославиин түлөөлэгшэдтэй тэрэ хэлсээ хэһэн байна. 1966—1970 онуудта хоёр ороной хоорондо эд бараа андалдан абалсаха тухай удаан болзорой хэлсээ баталха бэлэдхэлэй хүдэлмэри мүнөө жэлэй турша соо хэхэ тушаа хэлсээнэй үедэ тэдэнэр үгэеэ ойлголсоһон байна.

(ТАСС)

ТҮРҮҮШЫН ИЛАЛТАДА ЗОРЮУЛАГДАНА

ВАРШАВА. (АПН-Арпресс). Июль һарада, Польшын Арадай Республикын тогтоһоор хорин жэлэй ойн урдахи үдэрнүүдтэ, 10 мянган тонно уһа багтаасатай шэнэ теплоходынь түрүүшынгээ замда гараха юм. Тус теплоходто «Ленино» гэһэн нэрэ үгтөө. Белоруссиин газар дээрэ иимэ нэрэтэй тосхон бии. Эндэ поляк сэрэгэй солдадууд совет сэрэгшэдтэй хамта фашис эзэмдэгшэдтэ эсэргүү байлдаанда түрүүшынгээ илалта туйлаһан домогтой. Шэнэ теплоход Парижай коммунын нэрэмжэтэ судоверфьдэ (Гдыньск) бүтээгдэжэ байна.

ЭГЭЭН ТОМО ЗАВОД

ВАРШАВА. (АПН-Арпресс). Польшодохи эгээн томо, Европын ехэ заводуудай нэгэн—шинныи заводой барилга Ольштындэ эхилбэ. Энэ завод жэлдээ 2 миллион шахуу шинэ бүтээдэг болохо.

Польшын мэргэжэлтэд эрдэм наукын шэнэ туйлалтануудые хэрэглэн, заводой проект зохёогоо. Эндэ хэрэгтэй түхеэрэлгэнүүдэй ехэнхи хубинь Чехословаки, Советскэ Союз болон Франциһаа худалдагдан абтаа.

Ольштынска завод 1967 ондо түрүүшынгээ продукци үгэхэ юм.

ТАБИ ДАХИН ЕХЭ

ВАРШАВА. (АПН-Арпресс). Польшо хадаа СЭВ-эй харьяата оронуудай дундаһаа горно машинануудые гадаашань худалдадаг эгээн томо гүрэнүүдэй нэгэн, Советскэ Союзай удаадахи экспортер болоно. Арадай засагай үедэ горно промышленностиин түхеэрэлгэ болон машинануудые бүтээдэг зургаан завод баригдаа. Польшын машина бүтээдэг промышленность мүнөө 200 мянга гаран тонно машина бүтээн гаргана. Энэнь буржуазна Польшодо бүтээгдэдэгһээ таби дахин ехэ. Польско нүүрһэнэй комбайнууд болон бусад малтадаг машинануудые хилын саана ехэ дуратайгаар худалдан абадаг.

Чехословакиин Социалис Республикын ниислэл хото Прага.
ЧТК—ТАСС-ай фото.

БУРЯАД ҮНЭН

3-дахи нюур.
1964 оной майн 17.

НИЛ ДЭЭРЭХИ ОДОН

Үдэшэндөө Каирай урда захын һуурин газарнуудаар ябахадаа, «абяан бэ туяан» гэжэ ехэ һонин, һайхан наада хаража болохо юм. Олон үнгын туяатай хурса гэрэл сасаржа, тэндэ шабар шулуугаар бүтээһэн эхын толгойто арсаланай дүрсэ, мүн өгтөргөй өөдэ ёойһон асари үндэр пирамидын хабһануудаар, эртэ урда сагай бурханай һүмын һандархайнууд харагдаха байна. Хүгжэм ханхинан зэдэлжэ, Нил мүрэние зүбшөөн газар нютагуудаар үнгэрһэн олон мянган он жэлнүүд тухай хөөрөөн болоно. «Түүхэ домогой эхилһэнһээ хойшо, азар таба мянган жэл соо дэлхэй дээрэ болохо байһан бүхы юумэ хаража байгшаб,— гээд тэрэ хүн толгойто арсаланай дүрсэ дуугарна. — Тээд орон нютагайнгаа иимэ ехээр һалбаран бадаржа байһые хээзээшье үзөөгүй хүм... Хүнүүд шэнэ барилга хэжэ захалаа. Тиихэдээ үхэһэн хүнүүдтэ хүшөө бодхооно бэшэ, харин амиды мэндэ ябаһан улад зоной зол жаргал эдлэхэ болоо. Энэ ерэһэн хүнүүдэй хэн эдэ бүгэдые харьш, тиихэдэ Египедэй урган мандаһан алдар солые ойлгожо абыш! Үдэр бүри ургажа бодожо байһан Асуанай ехэ хаалта хараарайш!»

Энэмнай үнэн даа. Нил мүрэн дээрэхи үндэр хаалта гэшэ бээ даанхай Африкын һүр һүлдэ, тэрэнэй түбэгтэй бэрхэ экономическа зорилгонуудые урагшатай һайнаар бэелүүлхэ байһанай бодото гэрэшэ, урдын колониуудта Советскэ Союзай хани ёһоор үнэн сэдьхэлэй туһаламжа үзүүлдэгэй эли тодо үльгэр жэшээ болонхой. Юрэдөө Асуанай һүр һүлдэ гэшэ юунһээшье үсэтэй. Арабуудай Нэгэдэмэл Республика дотор хаа хаанагүй энэ барилгын һүдал һүдаһан сохилно. Үндэр хаалтые арабууд Садд Аль-Аали гэжэ нэрлэдэг юм. Тиигээд тэрээн тухай һануулга тус ороной алишье нютагта харагдаха байна. Танда кофетой хамта асаржа үгэһэн бишыхан хэһэг саахар багсалһан саарһан дээрэшье үндэр хаалтын дүрсэ зураатай байха. Асуанай барилга дээрэ ажалай баатаршалгые магтаһан лозунг плакадууд хотогородой үндэр ехэ аранга дээгүүр үлгөөтэй байдаг. Энэ шухаг барилга тухай газетэнүүдэй бэшэжэ эхилһээр мүнөө табадахи жэлнь болоо.

Зугоор, Садд Аль-Аали тухай хэды ехэ юумэ уншаһан, дуулаһан байбашье һаа, гансал энэ барилга дээрэ ошожо, нюдөөрөө хараһан сагтаал, тэрэнэй али тухай ехэ шухаг, хэды шэнэхэн хэмжээтэй байһаниие ойлгожо абахат. Президент Гамаль Абдель Насерай тусхай захиралтаар гаргажа, Садд Аль-Аали дээрэ ошожо үзэхыень бүхы дэлэ түшаалтание уялгалаашань дэмы бэшэ байха ха юм.

Үндэр хаалтын барилга Египедтэ ажамидаралай талаар шухала удхатай. Нэгэн талаһаа — улад зоной түргэнөөр олошоржо байһан, нүгөө талаһаа — хүдөө ажахы эрхилхэдэ тэмдэгтэй газарынь Нил мүрэние зүбшөөн үйтан зурууд газараар хизаарлагдаһан дээрэһээ, тус ороной урда табигдаһан зорилго ашагтай һайнаар шиидхэгдэжэ зэргэтэй.

Баруун гүрэнүүдэй политигүүд энээн тухай һайнаар ойлгожо байгаа. Египедэй экономико хүгжөөхэ гэһэн үг зорилго урдаа табиһан Гамаль Абдель Насерай правительство яахашье арга һалаад, империалис гүрэнүүдтэ һүгэдэжэ ушартай болохо аабза гэжэ тэдэнэр найдадаг байһан. Индустриальна оронуудай мүнгэн зээл үгөөгүй һаань, техническэ туһаламжа үзүүлхэгүй һаань, Египет газар уһалха түхеэрэлгые түргэнөөр һэлбэн захажа, өөрынгөө промышленностиие хэрэгтэй зайн газар элшэ хүсэтэй болохо шадахагүй байгаа бшуу.

Тэд империалистнуудай түсэб буруу һүрөө. Советскэ Союз ОАР-ай правительствын гүйлтаар урагшатай һайнаар хандажа, Нил мүрэнэй уһа хаазаарлахаһан туһалхаба гэбэ. Энээндэ туһаламжа үзүүлбэ. Тиихэдээ хэды шэнээн ехээр туһалаа гэшэб! Нил мүрэнэй хоёр эрье дээрэ гидроэлектростанциин болон уһа юулхэ түхеэрэлгэ бариха гэжэ хараалһан баруун гүрэнүүдэй мэргэжэлтэдэй бэлдэһэн проектые манай гидробарилгашад буруушааһан байгаа. Волго болон Сибириин уһа мүрэнүүд дээрэ асари ехэ ГЭС-үүдые бариһан дүй дүршэлдэ түшэглэн, совет проект зохёогшод дэлхэйн барилгын түүхэдэ үзэгдөөгүй зоримгой дурадхал оруулаа һэн. Проект зохёоһон Н. А. Малышев хадаа баруун эрье дээрэ нэгэ газарта хэгдэхэ барилгада ГЭС-эй болон уһа юулхэ бүхы түхеэрэлгэнүүдые нэгэдүүлхэ гэжэ шиидхэбэ. Тэрэнь тус ГЭС-эй хүсэ шадалые 1,5 миллион киловаттһаа 2,1 миллион киловатт хүрэтэр ехэ болгохо арга олгоһон юм.

100 гаран метр үндэртэй 5 километр ута хаалта бетоноор бэшэ, харин Асуанай шулуугаар болон Сахара сүл губиин элһээр — тэндэхи нютагай хэрэгсэлээр баригдажа байнхай. Уһанай хаалтын километр үргэнтэй гол һууринь яһала найдалтай байха юм. Тэрэмнай имагта шухала удхатай байна бшуу. 130 кубическа километр шиниг нойто багтааха шэнэ далайн уһанай энэ хаалтые сүмэ сохихо болоо һаань, хэдэн арбаад метр үндэртэй уһан алдуураад орхибол, харгы дээрээ дайралдаһан хамаг бүхы юумые дууһан һалгааха байгаа гэжэ Асуанда байһан инженернүүд хэлээ.

Совет проектын баруун гүрэнүүдэй мэргэжэлтэдэй дурадхаһанда орходоо һураггүй ашагтай байһаниие хараха болоо һаа, бүри барилгын хүдэлмэриин эхилхэһээ урид манай инженернүүдэй ОАР-та угаа ехэ туһатай юумэ хэһэниинь эли болоно.

Мүнөө Асуанай барилга дүүрэхэ дүтэлөө. Тэндэ 30 мянган хүдэлмэришэд болон инженернүүд 3 халаанда хүдэлнэ. Тэдэнэй хэһэн ажалай үрэ дүн эли бодо харагдана. Бүхэ гэгшын хада хабсагай сүмэлжэ, 6 ехэ туннель гаргаа. Тэрээн худар Нил мүрэнэй уһан хүүен урдаха юм. Асуанай хада хабсагайһаа 10 миллион кубометр шулуун малтагдаа. Нил мүрэнэй урдаха хэмэл һабань бэлэн болонхой.

Мүнөө дээрээ тэрэ мүрэн дээгүүр хүндэлэн уйтан хаалта табигдажа, харгы гаргагдаа. Теэд тэрэмнай үдэр ерэхэ тушаа улам өөдөө үндыжэ, бүри үргэдэжэ байха юм. Манай Минскын хүсэ ехэтэ самосвалнууд, ашааһа өөрөө буулгадаг Волгоградта бүтээгдэһэн өөрсэ шэнэ баржанууд, хүсэн түгэлдэр земснарядууд үшөө олон һара соо хүдэлжэ, үндэр ехэ хаалтые проектын хэмжээндэ хүргэхэ болоно.

Мэнэ һаяар энергетигүүдэй болон электригүүдэй ажалда шэнэ шата эхилхэнь. Турбинын болон генераторнуудай нягта проектнүүд баталагданхай. Тэдэ бүгэдые Ленинградай машина бүтээгшэд бэлэн болгохо юм. Асуанһаа Каир хүрэтэр һунаха 500 мянган вольтын хүсэтэй электрын утаһа шэжэм татагдажа һаяар эхилхэ байна. Барилгашадай хэшээл зориг болон шадабари мэргэжэл дээрэһээ, түхеэрэлгэ бүтээхэ совет хүнүүдэй ушар ёһо һайнаар ойлгодог дээрэһээ харахада, Садд Аль-Аалиин барилгые болзорһоонь нэгэ жэлээр урид дүүргэхэ арга олгоно. Хэрбээ үндэр хаалтаһаа жэл бүридэ 234 миллион египет фунт (600 миллион тухай доллар) мүнгэн олзо орохо юм гэжэ тоолохо болоо һаа, Египедэй арад зондо барюулагдаха энэ бэлэгэй үнэ сэн ойлгосотой болохо бэзэ.

Үндэр хаалтын хэрэг эрхилхэ министр инженер Сидки Солиман гэгшэ һаяхан иигэжэ мэдүүлээ:

«Үндэр хаалтын барилгада имагта ехэ анхарал табижа, тэрэниие ямаршье ээлжээгүйгөөр машинаар болон бэшэшье шухала хэрэгсэлээр хангажа байһан Совет правительствада баясхалан хүргэжэ, гүн ехээр хүндэлжэ байһанаа элирхэйлэн мэдүүлхэ дурамни хүрэнэ». Үнэн сэдьхэлэй туһаламжа үзүүлһэнэйнь түлөө Советскэ Союзда иимэ талархалтай байдагынь мүнөө Арабуудай Нэгэдэмэл Республикада Н. С. Хрущевой айлшалан ошоод байха үедэ ехэ хүндэшэ һайнаар угтаһан дээрэһээнь элитэ харагдана.

Нил мүрэн дээрэхи эди шэдиие хүнүүд бии болгобо. Африкын тэмсэжэ байгаа арадуудтай һаналаа нэгэдэнги манай совет хүнүүд эрдэм техникын эди шэди шудалаад байхадаа, энээниие бүтээбэ. Мүн һаяхан болотор батрак болон таряашад ябаһан аад, мүнөө барилга дээрэ мэргэжэл шудалһан Египедэй хүдэлмэришэд энээниие бүтээбэ. Садд Аль-Аали дээрэ ехэ экзамен барижа байһан ОАР-ай залуу техническэ интеллигенци энээниие бүтээбэ. Тэдэнэр бүгэдөөрөө түбэгтэй бэрхэ шалгалта һайнаар гарана.

Үндэр хаалтын барилгын талаар главна совет эксперт, Социалис Ажалай хоёр дахин Герой А. П. Александровта хандажа, тэндэхи эрхим барилгашадые нэрлэхые гуйхадамнай:

—Манайда муугаар хүдэлдэг хүн байхагүй, барандаа үнэн зүрхэнһөө ажаллана. Тиимэһээ захаһаань абаад бэшэхэдэтнай болохо,— гээд харюусаба.

Тэрэ хүн зүб лэ хэлэһэн байгаа. Өөһэдынгөө арадуудай урда харюусалгатай, айхабтар ехэ зорилготой байһанаа ойлгоһон Асуанай барилгашад баатарлиг ажал хэхээр зоригжонхой.

ОАР-ай болон СССР-эй арадуудай хани барисаанай дурасхаал болгон, Африка түбиин арад зондо харгыень зааха одон болоһон энэ үндэр ехэ хаалта хэдэн үе галабта гэрэл сасаруулжа байха юм.

В. Коровиков.

Асуан-Москва.

Асуанай үндэр хаалтын барилга дээрэ мартагдашагүй үд... боложо байна. Африкада эгээн томо хаалта бодхожо байһан ... түмэн египет болон совет барилгашадай дүрбэн жэлэй тур... хамта хэжэ байһан ажалайнь үрэ дүнгүүдынь эли бо... байна.

Хаалтын барилга дээрэ олон совет инженер, техник мэрг... ехэтэй хүдэлмэришэд ажалладаг. Зураг дээрэ: бүлэг совет мэ... жэлтэд. Зүүн гарһаа Б. Д. Альпаидзе, Ф. Я. Чернов, И. И. Чер... ков, Г.А. Михаэльян, В. А. Скоромнюк, Д. Е. Гветанидзе, Б. З. ... батадзе, Нил мүрэние хааха штабай гэшүүн О. Н. Кузнецов.

ТАСС-ай фото.

ТОО, БАРИМТАНУУД

□ Асуанай үндэр хаалтын хаагдахада 130 миллиард кубометр хэмжээнэй уһатай сөөрэм тогтохо юм.

□ Энэ хаалтын дэргэдэ байгуулагдаха 2,1 миллион хүсэтэй гидроэлектростанци жэлдээ 10 миллиард киловатт-час электрын элшэ үйлэдбэрилэн гаргаха болоно.

□ Үндэр хаалтын сөөрэмэй уһаар 520 мянган гектар газар Арабуудай Нэгэдэмэл Республика дотор шэнээр уһалагдадаг болохо.

□ Асуанай гидроузелай барилга дээрэ 30 мянга гаран хүн, тэдэнэй тоодо 1800 совет инженер, технигүүд болон мэргэжэлтэй хүдэлмэришэд хабаадалсана. Эдэ совет мэргэжэлтэд хадаа, Волго, Иртыш, Ангар, Днепр, Енисей мүрэнүүд дээрэ асари томо гидроузелнуудай барилгануудта ажаллаһан дүй дүршэлөөр баян хүнүүд юм.

Асуанай энэ барилга дээрэ дүрбэн жэлэй туршада 6,5 мянга шахуу хүн, тэдэнэй 1.000-ниинь газар үрэмдэгшэд, 650 гагнууршад, 1200 хүн машинист-моторист, 1.350 слесарьнүүд, 1.150 шофернууд бэлэдхэгдээ. Урдань ямаршье мэргэжэлгүй ябаһан таряашад мүнөө совет мэргэжэлтэдэй ударидалгаар хэдэн арбаад шэнэ орёо мэргэжэлдэ һураа.

• Египедэй газар дайдын хэмжээн нэгэ миллион шахуу дүрбэлжэн километр болодог. Теэд мүнөө хүрэтэр минил 40 мянган гектар газар эдлүүрилгэдэ ашагтай байһан. Энэнь бүхы орон доторхи газарай 4 процентнь болоно. Бусад газарынь—хооһон сүл губи. Асуанай түсэбөөр хараалагдаһан хэмжээ ябуулгын бэелүүлэгдэхэдэ эдлүүрилдэг газарайнь талмай орон дотороо гурбанай нэгэ хубяар дээшэлхэ юм.

□ Нил мүрэние хааһан Асуанай хаалтын үндэрынь 110 метр, утаашаа 6 километр юм.

БАЯНГОЛООРНАЙ ЯМАР ҺОНИИ БОЛОН...

ЗЭЛЭ ТАТАН ЗЭРЭЛГЭЭТЭНЭ

Жэлэй үнгэрхэ бүри колхоздомнай олон барилганууд бодоно. Гансахан мүнөө жэлдэ тус бүридөө хоёр байратай 20 гэр, 400 толгой буруудай байра, искусственна үрэжүүлгын пункт, типовой бани, талханай склад ба бусад бүгэдэ—224960 түхэригтэ баригдахань. Мүн Үржилдэ 400 толгой үнеэдэй байра шулуугаар баригдажа, «Карусель» түхеэрэлгэ тодхогдоод, ашаглалгада орохонь. 50 үхибүүдэй байха ясли, һүнэй хоёрдохи фермэ баригдаад, дүүрэхэ тээшээ болоо.

ЭД БАРААН ГҮЙСЭТЭЙ

Баянголой сельпо нёдондошье, мүнөөшье жэлэй 4 һарын туршада муу бэшээр ажаллажа гараа. Худалдаа наймаагаар 4 һарынгаа түсэбые 113,3 процент дүүргээд, хараалагдаһан түсэбһөө гадуур 23.500 түхэригтэ эд бараа худалдаа. Коммунис ажалай ударнигууд, наймаашад Д. Бубеева. А. Кондакова, С. Санжиева ба бусад ажалай үндэр амжалта туйлажа, зонойнгоо дунда хүндэтэй болонхой.

ҺУРАГШАД КОЛХОЗОЙ ГЭШҮҮД БОЛОБО

Баянголой 11-дэхи классай 14 һурагшад һургуулияа дүүргээд, классаараа түрэл колхоздо үлэхэ гэжэ шиидэбэ. Тус һургуулиин һурагшад Вл. Ламуев, С. Раднаева хонишод болохобди гэжэ мэдүүлбэ. Залуушуулай үүсхэлые колхозой правлени, партком һайшаагаад, хамтынгаа суглаан дээрэ колхозойнгоо гэшүүд болгожо һаяхан абаба.

ЗАЛУУ ХҮН ЗОРИҺОНДОО...

Залуу колхозник, комсомолец Дашинима Хайдапов (һүнэй гурбадахи фермэ) колхоз соогоо ... түрүүн хэмэл һү буйлуулжа ... һон юм. Мүнөө Хайдапов ... төө 10 центнер һү бэлд... тэрээгээрээ өөрынгөө бригад... мүн Хараһанай хонинои ... тын хурьгадые хангана.

ЖОЛООШОДОЙ АМЖАЛТ...

Колхозой шофернуудай ... жэлэйнгээ түсэбые амжал... гаар дүүргэжэ ябаашад олон... Шофернууд Владимир Гар... Жамсо Раднаев гэгшэд ж... гээ түсэбые тус бүрээ 52-... процент болгоод ябана.

ҮБҺЭН ЕХЭ АБТАХА

Дала наһа хүрэһэн, пен... нер Цыдыпов Самбу колхозо... үүлтэртэ фермын сабшалан ... жа, жэл бүри ехэ үбһэ хур... абадаг юм. Мүнөө жэлдэ 90... газарһаа дунда зэргээр ге... 25 центнер һайн шанартай ... һэ абахаар хараална. Эдэ ... нүүдтэ нүхэр Цыдыпов һ... май уһаар 20 га уһалаад, ... шалангайнгаа газар дээрэ ... шэбхэ тараажа, буталжа б... хай.

ОЛООРОО ХЭЛСЭЖЭ, АЖАХЫГАА ХҮГЖӨӨНЭ

Һаяхан колхозой Культ... байшанда ударнигуудай слё... лобо. Слёдто хабаадагшад ... хозойнгоо ажахы болон куль... на ажаһуудалые саашад... хүгжөөлгэдэ олониитын ... далга тухай зүбшэн хэлсэ. ... дээрэ ударнигуудай совет һ... даа. Соведэй түрүүлэгшээр ... адуулагша Бимба Буд... Пирмаев һунгагдаба.

В. БАТОРО...

Баргажан.

90 МИНУТЫН ТУРШАДА...

Тоо нээхые оролдоһон «Армеец» бүлгэмэйхид хоёрдохи хахадта яһала эмхи гуримтайгаар наадаяа эмхидхэнэ. Теэд зарим футболистнуудай муугаар наадаһанай гэмээр доботолгонуудынь урагшагүйдэнэ. Айлшадшье миин һуужа үгэхөөр бэшэ, баһал добтолгонуудые эмхидхэжэ ороно. Нэгэ һайн добтолго хэжэ ябатарнь, улаан-үдынхид алдуу гаргажа, 11 метрэй ялын бүмбэгэ ворота руугаа сохюулха болоно. Энээниие сохиһон Гаврилов воротаһаа хэдэн метр дээгүүр бүмбэгэеэ ябуулжа, түрүүшын очкоһоо «Армеец» бүлгэмэйхидые абарба. 90 минутын туршада болоһон тулалдаан 0:0 гэһэн тоотой тэнсэлтээр дүүрэнэ. Гурбан уулзалгын удаа Улаан-Үдын «Армеец» команда хоёр очкотой болоод, ээлжээтэ уулзалгануудаа хүрш... дуудайнгаа футболистнуудта... гэргэхөөр аян замдаа мордобо.

МҮРЫСӨӨНЭЙ ДҮН ГАРГА...

Һүүлэй хэдэн үдэрэй ту... республикын хүдөө ажахын ... кумэй спортын зал соо боксо... рүү һуури эзэлхын түлөө мүр... боложо дүүрэбэ. Мүрысөөнд... дой техникумүүдэй 90 гаран ... смеүүд хабаадалсаа. Мүры... дүн гаргахада, СССР-эй сп... мастер Иван Бажуновой һу... лесотехникумэй команда түрүү... ри эзэлээ. Хоёрдохи, гурбадахи... ринуудые хүдөө ажахын, же... дорожно техникумүүдэй ко... нууд эзэлһэн байна. Эрэшүүлэй... да болоһон мүрысөөндэ хүдөө ... хын техникумэй команда, хоё... гурбадахи һууринуудые хэлхэ... бооной электротехникумэй бол... сотехникумэй команданууд х... даа.

В. БАЛДА...

Спорт

Россин Федерациин зургаадахи зонын «Б» классай футболистнуудай дунда ээлжээтэ—гурбадахи уулзалга бүхы городуудта үнгэргэгдөө. Улаан-Үдын «Армеец» командатай наадахаар Шэтын «Забайкалец» бүлгэмэй команда ерэһэн байна. Үдэшын эгсэ 6 часта наадан эхилжэ, 20 минутын үнгэрөөд байхада, Улаан-Удын добтологшод айлшадайнгаа воротада дүтэлэмсөөрөө, бүмбэгэеэ гоё һайханаар сохихоншье сохиһон аад, воротаһаа заа дээхэнүүр тэрэнь гаража, миин һалашана. Түрүүшын хахад 0:0 тоотойгоор дүүрэжэ, футболистнууд амаралтада гарана.

ХЭНЭЙНЬ ТҮРҮҮЛХЭ МЭДЭГДЭЭГҮЙ

Футболоор Россин Федерациин түрүү һуури эзэлхын түлөө эхилһэн мүрысөөнэй хажуугаар, СССР-эй кубогто хүртэхын түлөө мүрысөөнүүд болож байнхай. Манай Улаан-Үдын «Армеец» команда Красноярскын «Локомотив» командада шүүгдэжэ, саашадаа наадаха эрхэгүй болоһон байгаа. Мүнөө дээрээ Красноярскын команда Эрхүүгэй «Ангара», Барнаулай «Темп» командануудые шүүгээд, 6 очкотой болоод ябана. Бусад команданууд ямар байдалтай хаб гээд хаража үзэхэдэ иимэ: Рубцовск городой «Торпедо» Усть-Каменогорскын «Восток» командые 3:1, Семипалатинскын «Цементник» Новосибирскын «Сибсельмашые» 1:0, Омскын «Иртыш» «Прокопьевскын «Шахтерые» 1:0, Томскын «Торпедо» Кемеровэй «Химигиие» 2:1 тоотойгоор шүүһэн байна. Уулзалга бүхэндэ шүүгдэһэн командын саашадаа наадаха эрхэгүй болоходонь, наадаха команда үсөөржэ, түрүү һуури булялдажа ороһон футболистнуудта бүри шанга шалгалта эхилбэ. Удаадахи уулзалгада табан команда СССР-эй кубок абахын түлөө хоорондоо наадаха болонхой.

МАЙН ҮДЭРНҮҮДТЭ...

Л. ГАРМАЕВАГАЙ фото...

ЕХЭ ХӨӨРЭЛДӨӨН

«Шэнэ техникэ, уралан наририжуулгые — долоон жэлэй түсэб бэелүүлгэдэ» гэһэн вечер уһан замшадай клубта үнгэргэгдэбэ. Тус асуудалаар судна заһабарилгын заводой главна инженер Н. А. Розанов утэ хэлэһэн байна. 1963 оной, мүн байгша оной I кварталай дүн согсолхо зуураа, заводто хэгдэһэн шэнэ юумэн тухай тоггоо. Энээн тушаа эндэ ехын хөөрэлдөөн болоһон байна.

Шэнэ техникэ үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ, үйлэдбэриин процессүүдэй технологиие наражуулха талаар түсэбэй дүүргэлтэ нилээд үлүүбшэлэгдэһэн байха юм. Ажал ехэтэй хүдэлмэринүүдые оньһожоруулга, автоматизацилга болон гараар хэгдэдэг электро гагнууриин хүдэлмэри илангаяа һайнаар табигдаа.

Долоон жэлэй түсэбөөр абаһан уялгануудаа болзорһоонь үрид дүүргэһэн тухайгаа олохон уралан наражуулагшад вечер дээрэ элидхээ. Буряадаймнай эрхим уралан наражуулагша Александр Васильевич Юхлин долоон жэл соо 7000 түхэригэй арьбалалта үгэхэ уралан наражуулгын дурадхалнуудые оруулжа, тэрэнээ үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэб гэһэн социалис уялга абаһан юм. Нүхэр Юхлин тэрэ уялгаяа болзорһоонь урид 6 жэл 3 һара соо дүүргэнхэй. Мүнөө энэ нүхэрнай долоон жэлэй эсэс хүрэтэр үшөө 300 түхэригэй арьбалалта үгэхэ дурадхалнуудые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэб гэһэн уялга абаад, тэрэнээ бэелүүлжэ эхилһэн байна.

Заводой арбан хүдэлмэришэн бүхэнэй нэгэ хүниинь уралан наражуулагша юм.

Д. Балданов.

СОВЕТ ФИЛЬМДЭ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ДИПЛОМ ҮГТЭБЭ

ХЕЛЬСИНКИ, майн 15. (ТАСС). Хүүгэдтэ зорюулагдаһан эрхим фильмнүүдые жэл бүхэндэ хүндэлэлэй дипломоор шагнадаг Финляндиин хүүгэдэй фильмнүүдэй комисси хадаа «Человек идет за солнцем» гэжэ совет фильмдэ (Режиссерынь Михаил Калик) мүнөө жэлдэ иимэ диплом олгоо. Совет фильмые шагнаһан ушар бусад олон һайн совет фильмнүүдэй эрхим шанарые мэдэрһэн ябадал болоно. Иимэ филм хүүгэдтэ зорюулагдажа Финляндида харуулагдадаг байһан юм гээд жюриин шиидхэбэри соо тэмдэглэгдэнэ.

Индиин Национальна конгресс гэжэ партиин Бүхэиндиин комитедэй сесси

ДЕЛИ, майн 15. (ТАСС). Индиин Национальна конгресс (ИНК) гэжэ зонхилхы партиин түлөөлэгшэ К. Камарадж Бомбейдэ партиин гурбан үнгэтэй тугые мүнөөдэр үргөө. Энэнь ИНК-гэй дээдэ органой—бүхэиндиин комитедэй гурбан үдэрэй сесси эхилээ гэһэн удхатай юм. Индидэ «демократиин болон социализмын» общество байгуулха тухай партиин съездын январь һарада Бхубанесварта болоходоо баталан абаһан резолюциие бодотоор бэелүүлхэ тухай асуудалые зүбшэлгэ сессиин хэлсэхэ гол асуудал болоно.

Хэһээгшэдэй отряд һамна сохигдобо

НЬЮ-ЙОРК, майн 15. (ТАСС). Сайгонһоо урагшаа хорин миллиин газарта хэһээгшэдэй ехэ отрядые Урда Вьетнамай партизануудай батальон мүнөөдэр һамна бута сохёо.

Зол жаргалта ажабайдалай аша туһада

КАИР, майн 15. (ТАСС). Нилые хаалтада зорюулагдажа, Асуанда үсэгэлдэр болоһон һайндэр тухай мэдээсэлнүүд Каирай бүхы газетэнүүдэй хуудаһануудые бултыень шахуу эзэлнэ. Газетэнүүд иимэ гаршагуудтайгаар гараа: «Асуанай түүхэдэ гайхамшагта үдэрнүүд болоо байна» («Аль-Эмхурия»), «Илалтын час! СССР Насерта Советскэ Союзай Геройн нэрэ зэргэ олгоо» («Аль-Ахрам»). Асуанай хаалта тухай, ороной экономикодо тэрэнэй ямар удха шанартай байһан тухай статьянуудые газетэнүүд толилно.

«Иджипшн газетт» гэжэ газетэ түрүү бэшэг толилходоо, Асуанда Н. С. Хрущевой болон Насерай хэлэһэн үгэнүүдһээ эшэ татаһан байна. Үндэр хаалта барилгада хоёр арадуудай хани ёһоной харилсаа холбоотойгоор хүдэлһэн тухай тэдээн соонь хэлэгдэһэн байха юм. ОАР-та Советскэ Союзай үзүүлһэн туһаламжа ОАР-ай национальна экономикые хүгжөөхэ, орониие хүгжэлтэ ехэтэй гүрэн болгохо шухалын шухала нүхэсэл болоно гээд газетэ тэмдэглэнэ.

«Зол жаргалта ажабайдалай аша туһада» гэжэ гаршагтай редакционно статья соогоо «Аль-Ахбар» газетэ иигэжэ бэшэнэ. ОАР Советскэ Союз хоёрой хоорондохи харилсаа холбоон ямар нэгэн далда нюуса зорилготой бэшэ юм. Тэрэнэй гансахан лэ гол зорилго гэхэдэ, арадай байдал һайжаруулхын, эрхим ажабайдалтай болохо гэжэ шиидэһэн арадта туһаламжа үзүүлхын тулада хэгдэхэ барилга болоно.

Хитадай посольствын ябуулгые Монголой МИД буруушаана

УЛААН-БААТАР, майн 15. (ТАСС). Хитадһаа МНР-тэ байдаг посольство болон хитад эрхэтэд өөһэдынгөө хэблэлэй материалнуудые МНР-эй түбэй болон нютаг нютагуудай эмхи зургаануудта, тус тус эрхэтэдтэ сэхэ абаашажа тарааһан зангаараа. Аха дүү марксистско-ленинскэ партинуудта эдэ материалнууд соо хардалга гүрдэлгэ хэгдэһэн, КПК-гай хүтэлбэрилэгшэдэй эндүүтэй үзэл бодол номлогдоһон байха юм. Теэд иимэ ябуулга болюулха тухай МНР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министерство нэгэтэ бэшэ эрилтэ хэдэг байгаа бшуу. Хитадай посольствын эдэ ябуулганuудта МНР-эй эмхи зургаанууд болон эрхэтэд ехээр зэбүүрхэжэ, посольствын тарааһан хэблэлэй материалнуудые хүлеэн абахаһаа арсадаг дээрэһээ, тэдэнииень республикын зохихо организацинуудай нэрэ дээрэ эльгээдэг байна гээд «Үнэн» газетэ мэдээсэнэ.

Энээнтэй дашарамдуулан МНР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министерство КНР-һээ МНР-тэ байдаг посольстводо 1964 оной майн 14-дэ ното барюулаа. МОНЦАМЭ агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, МНР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министерство хадаа КНР-эй посольствын, зарим хитад эрхэтэдэй иимэ ябуулгые ното соогоо дахяад буруушааһан байна. Юуб гэхэдэ, эдэ ябуулгануудынь гүрэнүүдэй хоорондын харилсаанай гурим оройдоошье сахяагүй, МНР-эй дотоодын хэрэгүүдтэ сэхэ хамааралсаһан ябадал болохо байна бшуу.

Өөһэдынгөө хэблэлэй материалнуудые саашадаа тараахадаа 1963 оной июниин 28-най һануулгын бэшэг соо заагдаһан гурим сахидаг байха тухай КНР-эй посольстводо МНР-эй МИД дахяад эрилтэ хээ, иимэ хэблэлэй материалнуудые тараахаяа болихо тушаа КНР-эй эрхэтэдтэ заабари дары үгэхэ тухай мүн лэ эрилтэ хээ гээд газетэ онсолон тэмдэглэнэ.

Макнамарын элидхэл

ВАШИНГТОН, майн 15. (ТАСС). Урда Вьетнамда аяншалһан тухайгаа США-гай оборонын министр Макнамара президент Джонсондо элидхэл хээ.

Президенттэй уулзаһанайнгаа һүүлээр корреспондентнүүдэй асуудалнуудта харюусахадаа, Макнамара иигэжэ мэдүүлээ. Урда Вьетнамые сэрэгэй болон экономическа талаар дэмжэлгые шангадхаха арга замуудые США хаража үзэхэ ёһотой. Зэбсэгтэ хүсэнүүдыень түргэнөөр, нилээд олон болгохо тухай Урда Вьетнамтай «үгэеэ ойлголсообди» гээд Макнамара онсолон тэмдэглэһэн байна.

Арадай дружиннигууд— һайхан абари зантай хүнүүд

ҺҮНИ БОЛОҺОН ХАШХАРААН

Мүргэлдэмэ харанхы һүни. Оршон тойрон абяа аниргүй. Хөөрхэ тосхонойхид гүнзэгы нойрто дууранхай, хорёошо нохойдшье һажанхай. Хаанашьеб, тосхоной нэгэ захада гэнтэ бузар муухай хашхараан гараһан аад, ойр зуура дуулдахаа болишобо. Яагааб, юун болооб?

«Абытоо-о, абыт! Абарытоо-о!» гэһэн хашхараан Бадмажабые угзархаһаа тэн һэрюулбэ. Сошордуугаар һэриһэн хүбүүн оронһоо һуга харайжа, хүнгэхэнөөр хубсалаад, газаашаа гүйн гараба. Шагнаархахадань: хаанашьеб даа хүнүүдэй түрисэлдэхэ, хүндөөр шуухирха, хөөрэлдэхэ абяан дуулдаба. Али хатар ёохорһоо ябаһан залуушуул харгы худараа аляархалдажа ябана гү? Үгы л хаш. Тиигэжэ байтарнь ёолохо абяан Бадмажабай шэхэндэ элеэр дуулдаба. «Уршагта юумэн болоо. Заал һаа минии туһа хэрэгтэй» гэжэ шэбшэн бодоһон хүбүүн тэрэ абяан тээшэ таамагаар ошобо.

Оршон тойрон юуншье харагданагүй. Хөөрсэгэнэлдэжэ байһан тугаархи хүйхэрнүүдшье үгы. Хараал шэрээлшье дуулданагүй. Уршагта үйлэ хэгшэд хулгайшан шэнгеэр тэрьелээ ёһотой гээд бодобо. «Халаг, үрдеэгүй байшооб. Хэд байгааб? Таняадхёо һаа, угаа һайн һэн ха. Теэд ёолоһон, абарыт гэһэн хүниинь хаана гээшэб?» гэжэ харанхыда тэмтэрэн байтарнь, ёолохо абяан ойрхононь дуулдаба.

—Ши, Цыремпил гүш? Уладаев гүш? Хэлыш, юун болооб, хэн шамай сохёоб? Хэд, хэд?—гэжэ Бадмажаб ёоложо хэбтэһэн Цыремпилые бодхоохо гэжэ оролдоно.

Арай амиды хэбтэһэн Цыремпил юушье дуугарбагүй, харин гараараа нэгэ юумэ зангаһан болоод, һөөргөө хэбтэшөө һэн. Яахаб, юу хэхэб? Нобшоржо болохо аал? Шуһаа гаража хэбтэһэн Цыремпилдэ саг зуурын туһа хүргөөд, дүтын больницаһаа врачые дуудахаяа, милицидэ хонходохоёо аяраа бэлэй.

Ямар хүнүүд Цыремпил Уладаевые сохёо гээшэб? Холыншье нютагайхид бэшэ даа. Харин тэрээнтэй сугтаа ажалладаг СМУ-гай залуу хүдэлмэришэд сохиһон, гэмтээһэн байгаа.

Харин саг соонь ерэһэн Бадмажаб Дансылов тэрэниие абарһан, тэрэ дары врачда абаашаһан, тиигээд тэдэ хулигануудые барихын тула милициин хүдэлмэрилэгшэдтэ ехэ туһа хүргэһэн байха.

Хэн гээшэб энэ залуу нүхэрнай? Бадмажаб Дансылов нүхэрэй сүүдэй гэшүүн, уран һайханай бүлгэмэй хүтэлбэрилэгшэ байхатаяа хамта тосхондо эмхидхэгдэһэн арадай дружинын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг. Залуу малшанай эршэтэ ажал, эдэбхи үүсхэл, һайн һайхан сэдьхэл олоной зүрхэ эзэлэнхэй.

—Би мүнөө хашарагуудые харууһалнаб. 53-найм 43-ниинь эмэнүүд. Иигээд эгээ һайн 15 гунжадые шэлэжэ, һаалишанаар ажаллаха һанаатайб. Хүдөө ажахын техникумдэ заочноор һураха хүсэлтэй аад, мэдүүлгэ баряа һэм,—гэжэ Бадмажаб хөөрэнэ.

Зүб даа! Хүн бүхэндэ зориг, хүсэл эрмэлзэл гэжэ байдаг. Залуу малшан Бадмажаб Дансылов эрэлхэг зоригтойшуулай, һайн һайхан абари зантанай нэгэн. Иимэл хадаа Цыремпилэй ами наһые үхэлһөө абараа ха юм.

Д. Доржогутабай.

Хориин аймаг, «Первомайский» совхоз.

Саган үлэри

Улаан-Үдын гидрометоб... риин мэдээсэһэнэй ёһоор, му... республика доторнай бага ... шэг, урда аймагуудай зарим ... гуудаар бага зэргэ бороо ... Зүүн тээһээ һулашагаар һа... Хойто болон Байгал шадарай ... гуудай нютаг дэбисхэр дээрэ ... 14, урда аймагуудаар 17-... Улаан-Үдэдэ үглөөгүүр 0—2, ... төө 18—20 градус дулаан ... хүлеэгдэнэ.

Редакторай орлогш...
Ц. Ц. ЦИБУДЕ...

Манай адрес, телефонууд

АДРЕС ОБЪЕДИНЕННОЙ РЕДАКЦИИ: гор. Улан-Удэ, улица Ленина, 35. Телефоны: редактора —23-67, зам. редактора —38-42, зам. редактора —35-84, секретариата —27-... отделов: сельскохозяйственного производства и партийной жизни —47-59, 35-14, промышленного производства и партийной жизни —48-89, 33-61, корректорская —35-95.

Улица ЛЕНИНА, 26. Телефоны отделов: идеологичес... —24-74, советского строительства и быта —34-93, рабсе... ров и писем —25—41, 38-30, информации —32-74 и пер... дов —34-05.

гор. Улан-Удэ, типография управления по печати при Сов... Министров Бурятской АССР.

Н00116.

Зак. № 482.

БУРЯАД ҮНЭН
4-дэхи нюур.
1964 оной майн 17.